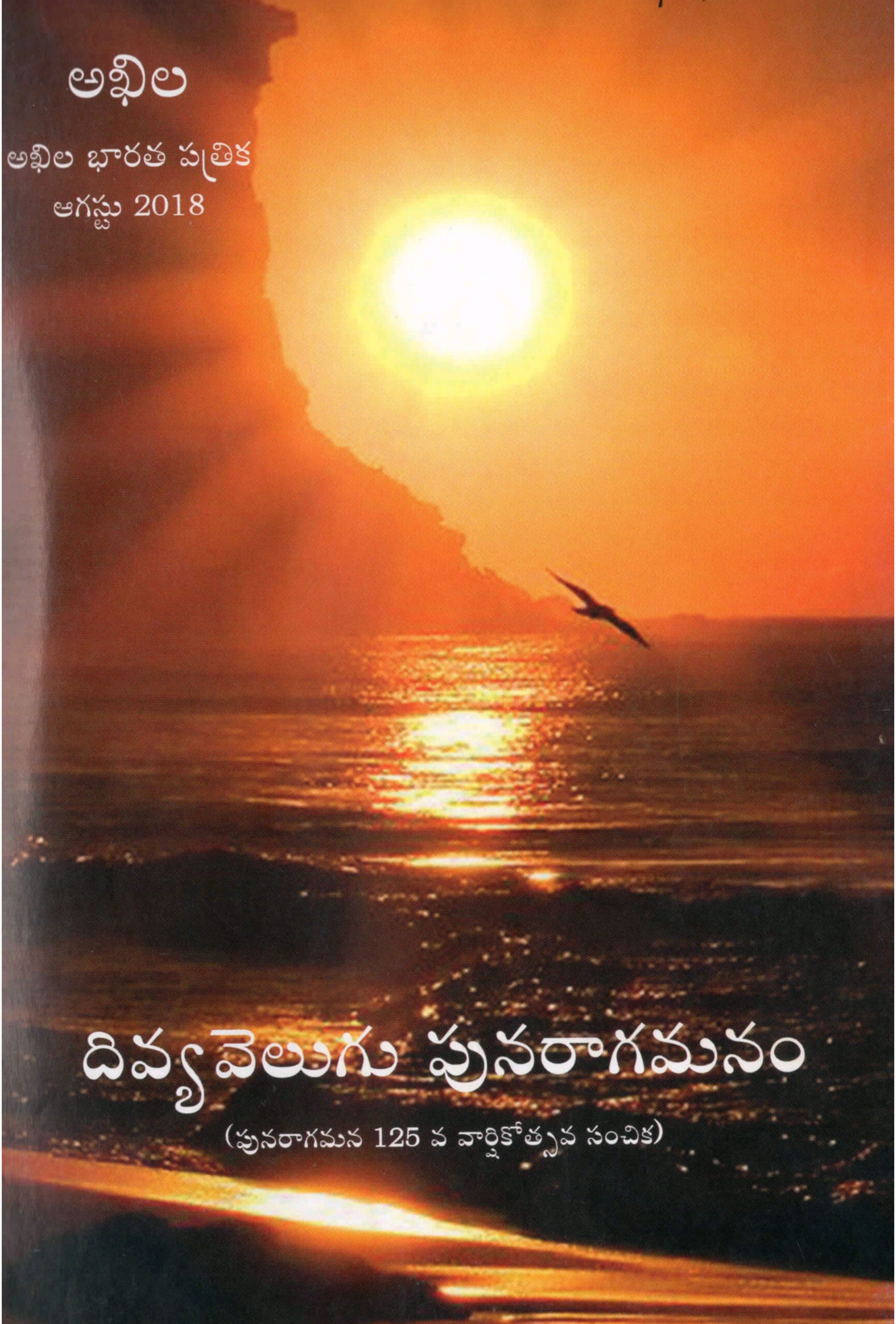

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక

ఆగస్టు 2018

దివ్యవెలుగు పునరాగమనం

(పునరాగమన 125 వ వార్షికోత్సవ సంచిక)

సంపాదకీయం: శ్రీఅరవిందులు, 1893 ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీన, 4 సంవత్సరాల తాత్కాలిక నివాసం తరువాత భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చారు. "భారతీయ సంస్కృతికీ ప్రభావానికీ" దూరంగా వుండి విద్య నభ్యసించడానికి వారిని వారి తండ్రిగారు అచటికి పంపించారు. తరువాతి కాలంలో ఆయన కార్యాలలో ఒక దానికి అంటే ప్రాక్పశ్చిమాలుగా అందరికీ తెలిసిన రెండు ఆలోచనా విధానాల అంతరాన్ని పూరించే వారధిని నిర్మించ సహాయపడేందుకు, వారు సాయుధులుగా తయారైన కాలంగా మనం ఆ 14 సంవత్సరాల కాలాన్ని చూడాలి. అదే సమయంలో యింకా శైశవ దశలోనే వున్న భారతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి నాయకత్వం వహించి ముందుకు తీసుకుపోవడానికి, తగిన వ్యూహాన్ని రచించడానికి సహాయపడేందుకు బ్రిటిషువారి మనస్సు యెలా పని చేస్తుందో స్పష్టంగా తెలుసుకోవడానికా కాలం సహాయపడింది. వారు యే కార్యనిర్వహణకై అవతరించారో ఆ మహనీయ కార్యం కోసం 'సన్నద్ధమైన' కాలంగా బరోడాలో వారు నివసించిన కాలాన్ని చూడవచ్చు. వారు నిర్వహించవచ్చిన ఆ మహాకార్యం మానవదశను దూకి దాటిపోయి, తరువాతి పరిణామదశయైన అతిమానసంలోనికి మానవజాతి ముక్తం గావడం. ఈ సంచికలో, వారు బరోడాలో నివసించిన సమయం మీద కేంద్రీకరించాం, ఆ కాలంలో వారి ఆలోచనలు, అనుభూతులపై దృష్టి పెట్టాం. అదే కాలంలో కొన్ని ప్రముఖ ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలపై దృష్టి సారిస్తూ చివరకు వారు సాధించిన 'నిర్వాణ' సాక్షాత్కారంతో ముగించాం. శ్రీఅరవిందులు భారతదేశానికి తిరిగివచ్చి 125 సంవత్సరాలు జరిగిన సందర్భాన్ని పురస్క

రించుకొని కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా జరుపుకొనే వేడుకలో ఒక సంక్షిప్త భక్తిపూర్వక అంజలిగా దీనిని సమర్పిస్తున్నాం. శ్రీఅరవిందుల అర్థంలో 'నిర్వాణ' మంటే,చాలా దూరంగా, ఆవలగా యెక్కడో వున్న యెవరూ ఇతఃపూర్వం ప్రయాణించని, దర్శించని నూతన ఆధ్యాత్మిక సీమల లోనికి సాగిపోయే ప్రారంభస్థితి అని అందరికీ స్పష్టంగా తెలుసు.

అనువాదం: కె. వి రావు

పుట్టుక — బాల్యము

ఇంగ్లాండు వెళ్ళుట

శ్రీఅరవిందులు (15 ఆగష్టు, 1872 లో కలకత్తాలో పుట్టారు. వారి తండ్రి — దృఢమైన వ్యక్తిత్వము, గొప్ప సమర్థత గలవారు. పిల్లల విద్యాభ్యాసం నిమిత్తం, ఇంగ్లండు వెళ్ళిన వారిలో వారు ప్రప్రథములు. అలవాట్లలోను, భావాలలోను, ఆదర్శాలలోను శ్రీఅరవిందులు ఎంతగా ఆంగ్లీకరింపబడ్డారంటే, చిన్నతనంలోనే వారు ఇంగ్లీషు, హిందూస్తానీ మాట్లాడేవారు. వారి మాతృభాష (బెంగాలీ), ఇంగ్లాండునుండి తిరిగి వచ్చాక మాత్రమే నేర్చుకున్నారు. తన పిల్లలు యూరపువారివలె పెంచబడాలని, శ్రీఅరవిందుల తండ్రి నిశ్చయించుకున్నారు. వారు ఇండియాలో ఉన్నప్పుడు డార్జిలింగ్ లో ఐరిష్ సన్యాసినుల స్కూలుకు, తన పిల్లలను పంపారు. ప్రారంభవిద్య కొరకు 1879లో తన ముగ్గురు కుమారులను ఇంగ్లాడు తీసుకెళ్ళి, మతబోధచేసే ఇంగ్లీషు దంపతులకు అప్ప చెప్పారు. భారతదేశ లేక భారతీయ ప్రభావమేదీ తన పిల్లలపై పడరాదని వారిని హెచ్చరించారు. ఈ ఆదేశాలు తుచ తప్పకుండా పాటింపబడ్డాయి. భారతదేశము, దాని ప్రజలు, వారి సంస్కృతిపై పూర్తి అజ్ఞానంలో శ్రీఅరవిందులు పెరిగారు.

CWSA 36:15

పాఠశాల విద్య స్వయం అధ్యయనం

మాంచెష్టరులోను, సెయింటు పాల్సులోను, సంప్రదాయవిద్యపై శ్రీఅరవిందులు దృష్టిపెట్టారు. సెయింట్ పాల్సులో ఆఖరి మూడు సంవత్సరాలు స్కూలు పాఠ్యాం

శాలపైనే దృష్టి పెట్టారు. విరామసమయంలో ఎక్కువ భాగం సాధారణ విషయాలు చదివేవారు. ముఖ్యంగా ఇంగ్లీషుపద్యాలు, సాహిత్యము, కల్పితకధలు, ఫ్రెంచి సాహిత్యం; ఇంకా పురాతన, మధ్య, ఆధునిక యూరపు చరిత్ర. ఇంకా కొంత సమయంలో ఇటలీ, జర్మన్, స్పేనిష్ భాషలు నేర్చుకునేవారు. కొంత సమయంలో పద్యాలు రచించేవారు. స్కూలు చదువు చాల తక్కువ సమయం తీసుకునేది. స్కూలు చదువులు చాలా సులభంగా ఉన్నాయని, ఎక్కువ శ్రమించనవసరంలేదని భావించేవారు. కాని కింగ్ కళాశాలలో అనేక బహుమతులు గెల్చుకోగల్గారు. గ్రీకు, లేటిన్, ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి భాషలలో గొప్ప ప్రావీణ్యం పొందారు. జర్మన్, ఇటాలియన్ వంటి పరదేశ భాషలతో పరిచయం ఏర్పర్చుకున్నారు.

CWSA 36:15

రాజకీయ అభిరుచులు - కార్యకలాపాలు

శ్రీఅరవిందులకు, వారి తండ్రి, వార్తాపత్రిక పంపడం ప్రారంభించారు. భారతీయులపై బ్రిటీషు వారి అత్యాచారాలను బెంగాలీ పత్రికలో మార్కు చేసి, పంపేవారు. ఇండియాలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం చర్యలను ఖండింస్తూ ఉత్తరాలు రాసేవారు. హృదయం లేని ప్రభుత్వంగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వాన్ని నిందించేవారు.

పదకొండు సంవత్సరాల చిరుప్రాయంలోనే — గొప్ప తిరుగుబాటు మార్పులు — ప్రపంచంలో రాబోతున్నాయని వారందులో ప్రముఖ పాత్ర వహించవల్సి ఉంటుందని శ్రీఅరవిందులు పసిగట్టారు. అతని దృష్టి ఇండియా పై పడింది. ఇది క్రమంగా, స్వదేశవిమోచన వైపు మరలింది. కాని ఈ దశలో ఒక దృఢనిశ్చయం, ఒకరూపు ఏర్పడటానికి ఇంకా నాల్గు సంవత్సరాలు పట్టింది. ఇండియా మజ్లిస్ సంఘంలో సభ్యునిగా, కార్యదర్శిగా కేంబ్రిడ్జిలో అనేక ఉద్రేకపూరిత ఉపన్యాసాలిచ్చారు. ఇవి తరువాతి కాలంలో అతనిని 'ఇండియా సివిల్ సర్వీసు' నుండి తొలగించడంలో ప్రముఖపాత్ర వహించాయి. వారు గుర్రపుస్వారీ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులు కాలేకపోవడం, ఒక సాకు మాత్రమే. ఈ లోపం ఇండియాలోనే సగిదిద్దుకొనే అవకాశం కొందరకు ఇవ్వబడింది.

*

లండన్‌లో భారత విద్యార్థులు ఒక మారు కల్సుకొని, ఒక రహస్య సంస్థ ఏర్పాటు

చేశారు. దాని పేరు 'కమలము-కత్తి' అందులో ప్రతి సభ్యుడు శపథం చేశాడు. తాను భారతవిమోచనకు కృషి చేస్తానని. ఈ సంస్థను శ్రీఅరవిందులు ఏర్పాటు చేయలేదు. కాని తన సోదరునితో కల్సి తానుకూడ సభ్యునిగా చేరారు. ఆ సంస్థ ఇంకా శైశవ దశలోనే ఉంది. ఇది జరిగింది, శ్రీఅరవిందులు కేంబ్రిడ్జిని చివరిసారిగా వదలి, ఇండియాకు తిరిగిరాకపూర్వము.

ఆ సమయంలో భారతరాజకీయాసు బిక్కుబిక్కుమంటూ ఉండేవి. ఇది ఇంగ్లండులో భారత విద్యార్థుల తొలి ప్రయత్నం మాత్రమే.

ఇంగ్లాండు నుండి మరలుట

అతనికి ఇంగ్లండు విడిచినందుకు, పశ్చాత్తాపం లేదు. గతంతో అనుబంధం లేదు; భవిష్యత్ లో అచట ఉండే భ్రమలు లేవు. ఇంగ్లండులో కొద్దిగా స్నేహాలు ఉండేవి. ఏవీ ఎక్కువ సన్నిహితమైనవి కావు. మానసిక వాతావరణం సానుకూలంగా లేదు. దానిని తప్పించుకోవల్సిన అవసరంలేదు.

ఆంగ్లానికి, యూరపు భావాలకు, వాగ్మయానికి, అనుబందం ఉండేది, అతనికి. కాని, ఒక దేశంగా, ఇంగ్లాడుతో ఏ అనుబంధం, ముడులు, లేవు. మన్మమోహన్ వలె, ఇంగ్లాండును తను దత్తత తీసుకొన్న దేశంగా చేసుకోవాలనే ఉద్దేశం కూడా లేదు. అతనికి రెండవదేశంగా, యూరపు భూమితో ఏదైనా అనుబంధం ఉండి ఉంటే, అది మేధోపరంగా, భావోద్వేగ పరంగా, నేను ఈ జన్మ లో చూడని, నివసించని ఫ్రాన్సుతోగాని, ఇంగ్లాండుతో కాదు.

*

1893 నుండి 1906 వరకు పదమూడుసంవత్సరాలు శ్రీఅరవిందులు బరోడా సర్వీసులో గడిపారు. మొదట రెవెన్యూశాఖలోను, తరువాత మహారాజ సచివాలయం లోను తరువాత ఆంగ్ల ఆచార్యునిగాచివరగా బరోడా కళాశాల ప్రిన్సిపాలుగా ఈ సంవత్సరాలు వారి స్వయం కృషికి సాహితీకార్యకలాపానికి చెందినవి. తరువాత కాలంలో వారు పాండిచ్చేరి నుండి ప్రచురించిన పద్య రచనలు, ఎక్కువగా ఈ కాలానికి చెందినవే, ఈ కాలంలో వారు రచించినవే. ఈ కాలంలోనే పునాది పడింది, వారి భవిష్యకార్యానికి. వారి తండ్రిగారి స్పష్టమైన ఆ దేశాలకనుగుణంగా వారు

ఇంగ్లండులో పొందారు. పాశ్చాత్యవిద్యను. ఇండియా సంస్కృతితోగాని, తూర్పు[1] దేశాల సంస్కృతితోగాని, ఎట్టి సంపర్కం లేని లోటును వారు భర్తీ చేశారు బరోడాలో. ఇక్కడే నేర్చుకున్నారు. సంస్కృతం, ఇతర ఆధునిక భారతీయ భాషలను. ఈ కాలపు చివరి సంవత్సరాలు ఎక్కువభాగం వారు గడిపారు. సెలవులలో నిశ్శబ్ద రాజకీయాలలో. బరోడాలో వారి స్థానంవల్ల, ప్రజా ఉద్యమాలనుండి నిషేధింపబడ్డారు.

1905 లో బెంగాల్ విభజనకు వ్యతిరేకంగా, దూసుకు వచ్చిన ప్రజా ఉద్యమం — అతనికి ఒక అవకాశమిచ్చింది — బరోడా సర్వీసును విడ్చిపెట్టడానికి బాహ్యంగా రాజకీయ ఉద్యమంలో ప్రవేశించడానికి . 1906 లో అతడు బరోడా విడ్చి కలకత్తా వెళ్ళారు. కొత్తగా స్థాపింపబడ్డ బెంగాల్ జాతీయకళాశాల ప్రిన్సిపాల్‌గా చేరారు.

*

నన్ను మొదట సెటిల్మెంటు శాఖలో వేశారు. పని నేర్చుకొనేందుకు. తరువాత రెవెన్యూస్టేంపుశాఖలోను, తరువాత సచివాలయంలో వేశారు.పని నేర్చుకుందుకు. (ప్రైవేటు కార్యదర్శిగా కాదు) సచివాలయంలో పనిచేసేవాడిననే కథనాలున్నాయి. కలాశాలలో నా మొదటి పని ఫ్రెంచి ఉపన్యాసకునిగా. కాని అది ఒక గంట మాత్రమే. మిగిలిన సమయంలో ఇతర పనులు ఇవ్వబడేవి. నేను సహాయ ప్రైవేటు కార్యదర్శిగా నియమింప బడ్డ జ్ఞాపకాలు లేవు. (చాలా కాలం తరువాత, ఆంగ్ల ఆచార్యునిగా అయ్యాక అది శాశ్వత నియామకం నేను నిరంతరాయంగా కొనసాగాను. నేను ఉప ప్రిన్సిపాలుగా నియమింపబడేవరకు వాస్తవంగా, నేను బరోడా విడిచిపెట్టేంతవరకు.

CWSA 36 — అనువాదం: ఎస్.వై. సోమయాజులు

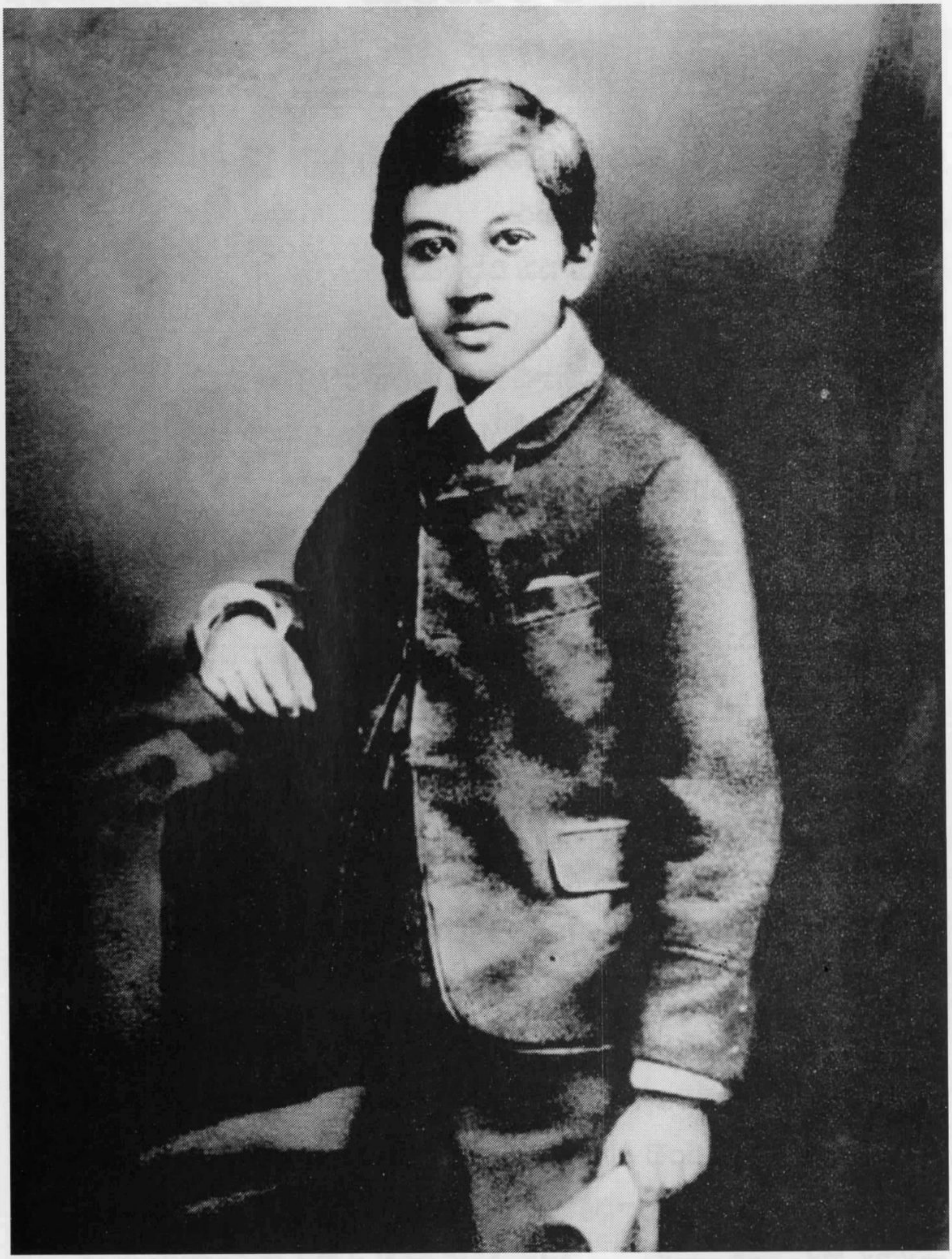
[1] *పురాతన, మధ్య ఆధునిక, యూరపు సంస్కృతికి — ఇంగ్లాండులో శ్రీఅరవిందుల విద్యాభ్యాసం — ఒక గొప్ప విశాల విస్తృత ఉపోద్ఘాతం — అని గమనించాలి. గ్రీకు, లేటిన్ భాషలలో అతడు ఒక గొప్ప ప్రతిభగల పండితుడు. చిన్నతనంలో మాంచెస్టరులో ఫ్రెంచి నేర్చుకున్నారు. సొంతంగా వారు జర్మనీ, ఇటలీ భాషలు నేర్చుకున్నారు. డాంటే, గోథేలను, వారి మాతృభాషలోనే చదవగలరు. కేంబ్రిడ్జిలో వారు 'ట్రిపోస్' ఉత్తీర్ణులయ్యారు. ప్రథమశ్రేణిలో. భారతీయ నాగరికతను, దాని హృదయాన్ని దాని — భూత, వర్తమాన రూపాలలో జీర్ణింపజేసుకున్నారు.*

CWSA 36:6

స్
నాది కాదు బైరన్ యొక్క మెరుపుల బల్లెం
నాది కాదు వర్డ్స్‌వర్త్ ప్రశాంతశైలి ప్రస్థానం.
నాది కాదు షెలీ విషాద కవిత
సమతుల్యుడు లేని కీట్స్‌దీ గాదు
నేను భారత జలాల వైశాల్యతచే
తొంగి చూశా గతం యొక్క మేజిక్ (మాయ)
బూర పైపు పై వాయిస్తా
ముందటిరోజు రూపు మారిన ప్రతిధ్వనులను.

(CWSA: 2. P.41)

Note: This poem is titled "To a The Hero-Worshipper". It consists Two parts. The above is the translation of first para of Part I.

తొలి కవితలు

న్యాయమైన మనిషి

(The Just man)

ఆశా, భయమ్ములు కదలించలేని మనిషెక్కడ,
అతనిని విజ్ఞతగల దేవతలాదరింతురు
సద్భావన, స్థిరసంకల్పం గల మానవ దివ్యుడు
కీడుకు తలవంచడు
ఎవని మార్గం స్వచ్ఛమో, కాంచనానికి లేక అధికారానికి దారి తప్పదో
ఉన్నతమూ, తిన్న దైన, పట్టివుంచుకోవలసిన మార్గమది
ఆతడే విజ్ఞుడు, ఆతనినే విజ్ఞతగల దేవతలాదరింతురు
ఆతడు మాత్రమే అర్హుడు.

రాధ విన్నపము (Radha's Appeal)

ఓ ప్రేమా! ఈ రాధ యింతకన్న యేమనాలి
ఈ లౌకిక భాష బలహీనగదా?జీవన మరణాలలో
మనుగడలో, శ్వాసలో
రాధ అన్వేషణ మరే ప్రభువుకోసం గాదు నీ కోసమే
నీ పాదాల చుట్టూ బలమైన వల అల్లబడె
బలంగా అందు బంధించ బడినాను.
నీ సేవకైనా మనస్సును
నాకుగా నేను విడిచివేసినాను
నీకు బానిస యగుట కంటె
మధురమైనది నా హృదయానికి వేరొకటి లేదు...
రాధనైన నేను భావించాను, నా జీవన ప్రియ ప్రభువులేక
నీ బలమైన తంత్రిని మీటుమిపుడు —
నాకు శక్తి లేదు
కేవలం మొక్క ఘడియ జీవించనైన.
ఆయన, అసన్నిధి, నా అంతరాత్మను కత్తితో చీల్చినట్లుండు.

ఓ ఘడియ నా చూపునుండి నిన్ను దొంగిలిస్తే
నాలో నా హృదయం మరణిస్తుంది
లోలోతుల నిధులను, బాలికలు పొదవుకొన్నట్లు
నేను నిన్ను గుది గుచ్చి నా కంఠమందు, యెడదపై కానుకగా అలంకరించుకొంటి

మహిమాన్విత సూర్యునివల్ల దుఃఖం

మహిమగల సూర్యుడస్తమించినందున దుఃఖిస్తొ
మరుచటి ఉదయం, తూర్పు మళ్ళీ మెరుస్తుంది
ప్రబలబలాలు విధికి తలవంచి దుఃఖించడానికి
ఆ పతనం వల్ల నదిరెట్టించిన శక్తివంతమగు
ఎవని స్నేహపూర్వక ఘర్షణ, లేక బాధ నుండి ముకుళిస్తే
సంతోషం దక్కదు, మృత్యువును భయంకరంగా చేయ
ఎవరు సుదూర జీవనానికి హసిస్తూ రారమ్మని సైగచేస్తారో
కొనసాగే శ్వాస కొక వారధి
నిస్పృహ, వ్యధ, విషాదకరదుఃఖం
పొడిబారిన కనులు లేక విపత్కర కన్నీళ్ళు
దాని ఉపశమనానికని నీ వుద్దేశించినవి హృదయాన్ని చీల్చినట్లు
మనిషి సమస్త భయాల పైశాచిక బృందం
అమృత మానవుని పరిమితంచేయ యీ పెళుసైన జీవిత
పరిధిని నమ్మే అవివేకానికి పుట్టాయి.

ఏమి మాట యిది?

ఏమిటీమాట హంతకు డెవ్వరు, హతుడెవ్వడు?
ఈ జ్వలితాంతరాత్మను ఛేదించ శక్తులు
పదునైనవిగావు, వరదలుపశమింపజేయలేవు
మృతత్వము, బాధ ఒక బలమైన దశకు
కేవలం ఒడంబడికలు మాత్రమే.
ఒక యోధుని వెంటాడగా దుర్విధి

ఒక మహా ప్రపంచ స్తంభంలా పతనమగును
ప్రజల హృదయాల వణికిస్తూ, ఆశ్చర్యం నింపుతూ
చూచువారలు మౌనంగా కూచుంటారు లేక దీనులై విలపిస్తారు
ఈ మధ్యలో, రంగస్థలం వెనుక, నటుడు నిట్టూరుస్తాడు
గుండెల నిండాశ్వసించి, తానేదైవుండెనో దానిని తొలగించుకొంటాడు.
నిరీక్షించే మిత్రులతో ముచ్చటిస్తాడు లేక ప్రక్క తెరల మాటునుండి
అంతిమ దృశ్యాన్ని ప్రశాంతంగా గమనిస్తూంటాడు
హతమైన వాని గాయపడని తత్త్వాలు సైతం అలాగే
మన దృష్టికందని చోట తిరిగి జీవిస్తాయి

CWSA 2: 43,32, 33, 182 శ్రీఅరవిందులు

కె.వి. రావు

తొలి వచన రచనలు

విక్రమాదిత్యుని భారతం

విక్రమాదిత్యుని భారతదేశంవంక చూడండి! ఆమె సౌందర్యం యెంత ఉజ్వలం! ఆమె కవుల స్వరాలు యెంత గంభీరమైనవి! ఆమె చిత్రకారుల కుంచె యెంత విషయాసక్తి కలిగిస్తుంది. ఆమె శిల్ప కళాకృతులు యెంత ఉదాసీన భోగలాలస గలవి. ఆ రోజుల్లో ప్రతి మనిషి తనకు తానే ఒక అద్భుతం చాలామంది వాళ్ళ సహచరులకు అద్భుతమైన వాళ్ళు, కాని అందరికంటె అద్భుతమైనవారు తత్త్వ చింతనులు, దార్శనికులు. ఎటువంటి తాత్త్వికత అది! ఎందుకనంటే ధ్యానమనే రెక్కలుగల పావుకోళ్ళపై తేజోలోకాని కధిరోహించి, సూర్యునిపైకి, పరిభ్రమించే తారకలపైకి, విస్తృత జ్వాలల పైకి యెగిసిపోయిందది. ఎచట విశ్వ సంబంధ జ్వలించు గోడలు, గాలిచే మబ్బుచే మార్పుచెందక వున్నాయో అచట మండుతున్న కేంద్రంలో అత్యున్నతమైన భగవంతుని మోమును దర్శించాయి.

ఆ తాత్త్వికత భగవంతుని దర్శించింది కాని నశించలేదు. విశేషించి భువిపైకి, భువి వెనుకకు వచ్చి పడింది. అది అత్యధిక వెలుగుతో పేలి పోలేదు. మానవుల పెదవులు పలుకలేని, లేక మానవ మస్తిష్కం అర్థం చేసుకోలేని మానవ భాషకు

అతి పెద్దదైన మార్మికతా భారంతో వచ్చి పడింది. అది అప్పటి ఆమె. నిదురించక సర్వద్రష్ట సూర్యుడు, మహమ్మదు పుత్రులు ఆమె పచ్చటి వైభవక్షేత్రాలపై మిడుతల దండులా విరుచుకుపడి ఆ బలీయమైన నిర్మాణ శిథిలాలను అనాగకరికంగా అంధకార తీరాలలోనికి విసురుగా విసరివేయడానికి వీలుగా మారిపోయేందుకు అయిదు శతాబ్దాలు కూడా పట్టలేదు.

CWSA 1:21

విశ్వంలోని, లయాత్మక సామరస్యత

నక్షత్రాల వంక చూడు. వాటిని స్వర్గ మస్తిష్కం అన్నాడు మెరిడెల్. వాటి బంగారు ధూమ పాత్రలపై తారట్లాడుచు, సౌందర్యమనే అగరుధూపంతో నిశిని పరిమళ భరితం చేయడానికి యెలా సాగిపోతున్నాయో చూడు. స్వర్గ నీలరెల్లు కాగితంపై పాకులాడు చున్న రెక్కల పురుగుల గుంపులవి, బంగరుజోరీ గల దండు, మండుతున్న ధూళి మేఘమది. ప్రకృతి తక్షణకుంచెచే బంధింపబడి, శాశ్వతత్వం కల్పించబడిన తళతళలాడు అణువుల ఒక అద్భుత ప్రభావ మది. అయినప్పటికీ అవి వీటన్నింటి యే ఒక్కటీ గాదు. కాని ఒక బృహత్తర పరస్పరాధారిత ప్రపంచాల లావాదేవీలవ్యవస్థ. అనంత శూన్యంగుండా నిశ్శబ్ద కక్ష్యలలో తిరుగుతూ, జ్వలించే గోళాలు, స్థల శాశ్వతత్వం చేత వేరు చేయబడ్డాయి. అవి వ్యక్తిగతమైనవి, ఒంటరివి. ప్రతిదానినుండి ప్రతిదానికి చేరే లోతు తెలియని, అచేతనమైన ప్రభావాలు పులకరింపజేస్తాయి. అద్భుత అయస్కాంత ఆకర్షణలు, ప్రతి కూల తుఫానులవలె నిరోధించు, లేక ఉబ్బుతుండే తెరచాపలలోని గాలివోలె నడుపు ప్రపంచాల ఒకే దివ్యసామరస్యతలో యీ యేకాంత వైభవాలను బంధించు, సౌరమండల సామరస్యత మనకు తెలుసు. అదెంత విజయోపేతపరిపూర్ణత, యెడమెడంగా వుండి కూడా యెంత సామరస్యంగా వుంటాయి. ఏకత్వంలో యెంత వ్యష్టిగతం! తారకు తార యెలా బదులు పలుకుతుందో! భవిష్యత్తును నిర్దేశించేందుకు తిరుగాడుతుండే సప్తర్షి మండలాలు, లక్షలాదిమైళ్ళు యెడంగా వుండి అవి యెలా పరిభ్రమిస్తున్నాయి. తమను సూర్యునితో శాశ్వతంగా బంధించుకొని అదృశ్య అయస్కాంత పాశాలతో బంధించుకొని తమతో లాక్కుపోతూన్నాయి. స్థిరంగా వుండేవని మనం నమ్మే ఆ వెలుగులలో, ప్రతి ఒక్కటీఒక సూర్యుడు, దాని చుట్టూ అపారమైన సుడులలో

ఒకే ఒక అచంచల, అమృత నక్షత్రం చుట్టూ ఒక లయబద్ధ సామరస్యతలో నర్తిస్తున్న గోళాలు, పైపెచ్చు మనకు యేది స్థిరంగా వున్నదని అన్పిస్తున్నదో అది భగవంతునికి ఒక గోళం అని ఊహించడం అసంబద్ధ ఊహఅవుతుందా! బహుశా చంద్రలోక వాసులకు తడబడుతున్న యీ మన భూమి స్థిరమైనదిగాను నిరంతరం వెలుగుతున్న వెలుగుగానూ కన్పిస్తూందేమో! మనం ఆరాధించే వెలుగు ప్రభువునకు వైభవోపేత బంతిలా, మరింత ప్రకాశవంతమైన, మరింత పెద్దదైన యేదో రాచ ప్రతినిధిగావచ్చు. ఒక అధమ సామరస్యతల ఒక శ్రేణిగా మనం విశ్వాన్ని భావించవచ్చు. ప్రతి సామరస్యత తనలో తాను పరిపూర్ణం, ఒకే ఒక్కటైన, విశ్వజనీనమైన సమగ్ర సామరస్యతకు సహాయపడ్తుంది.

CWSA 1: 28-29

ప్రతిచోటా భగవంతుని వైశాల్యత

భగవంతుడు నక్షత్రంలో మండుతున్నాడు. రోజా పుష్పంలో వికసిస్తున్నాడు. పరుగులు పెట్టే ఆతని రథ దూళే మేఘం. ఆయన చిత్తవృత్తులను తెలిపే నురుగును గ్రక్కే అద్దం సాగరం. గాలిలో ఆతని శ్వాస యీలలూదుతుంది. సూర్యాస్తమయంలో వుండేది అతని ఎరుపెక్కిన మోము. వర్షం ఆయన వ్యధను ధారలుగా వర్షిస్తుంది. ఆతని నీలారుణవర్ణ దివ్యనేత్రాలపై మృదువుగా వాలు కనురెప్పల వెంట్రుకలు ఆ అంధకారం. నిద్రించునపుడు తలక్రింద పెట్టుకొని పుష్పతలగడను వీడి, పైకిలేస్తున్న ఆనందకర మిసమిసలాడు మోము ఆ రక్తవర్ణపు ఉషస్సు. భస్మీకరించు ఆతని జటాజూటాల నుండి శాశ్వతుని ఘన యెడదపై ప్రసరించు కాంతి గాక వెన్నెల మరేమి యగును, మానవ ఆకాంక్ష, మన క్షుద్ర చిరాకులు, మన దయనీయమైన కోపతాపాలు, మన సంచలనాత్మక వ్యామోహాలతో ఆయన కేమిపని? ఐయన మనల గురించి ఆలోచించ దయతో అంగీకరిస్తే, మన శక్తుల మొగ్గుదలను పూర్తిగా అపార్థం చేసుకొన్న అసమర్థ నటుల నటనలా వుంటుంది. హాస్యగాడు వాగాడాంబర ధోరణిలో అరచినట్లుంటుంది. విషాద పాత్ర పోషించే కళాకారుడు ఒక మూకాభినయపు విరామాలలో, బఫూన్ పాత్ర పోషించినట్లుంటుంది. రోమియో వ్యామోహాన్ని రంగులలో చిత్రించే ప్రతిభ ఒక అసంబద్ధ రూపాన్ని చూపుతుంది. సౌందర్యపు ధవళ యెడద నుండి ఆనంద ఉంగరాల ముంగురులను భగవంతుడు పైకెత్తినపుడు మనం వికారా

లపై నిలచిన ఆతని చూపు మెరుపులు, పిడుగుల్లో, మనల పరిహసించు వికటాట్టహాసాన్ని వింటాం. అంతగా నిరర్థకంగా తయారైన హాస్యంపై, అమిత దుబారా అయినదానిపై ఆతడెందుకు ఒక తీవ్ర ఆలోచనను దుర్వినియోగపరచాలి?

CWSA 1: 31-32

మనిషిలో, జంతువులో సౌందర్యం ప్రేమల విషయం

మీరు నిమ్న జంతు స్వభావాన్ని గురించి, ఉన్నత ఆధ్యాత్మిక స్వభావాన్ని గురించి మాట్లాడారు. మీరు మాట్లాడిన దానినుండి మేం గ్రహించినది మనిషికి మాత్రమే ప్రత్యేకమైవున్న గుణాలు, కొన్ని లేక అన్ని జంతువులతో పంచుకొనే వాటికన్నా ఉన్నతమైనవని? ప్రేమకంటె కపట నాటకం వున్నతమైనదా? ఆ భావాన్ని చీత్కరిస్తూ తిరస్కరించాలి. అయినా కపటనాటకం మానవజాతి ప్రత్యేకత, కాని ప్రేమచాలావరకు, ఆధ్యాత్మికమైన ప్రేమ, అతడు భారతదేశ చిత్తడి నేలల్లో వుండే ఒక పావురంతో లేక అడవి బాతుతో పంచుకొంటాడు. అతడు సుదీర్ఘ నిశియందు మెలుకువతో జీవించలేడు, కారణం, అభివ్యక్త ప్రకృతి అతనిని అతని జీవితభాగస్వామి నుండి వేరుచేసింది, తన బాధ నొక ఓదార్పు పలుకుతోనైనా ఉపశమింపజేస్తుందేమోనని. మోహభరిత వేడుకోలుతో శీతల జలం తటతటమని తాకు తీరాలపైగా ఎల్లపుడు విలపిస్తూనే వుంటాడు."ప్రేమా నాతో సంభాషించు" అనే అతని అరణ్యరోదనను వన సంచారులు సంచరిస్తూ వింటున్నారు. ఒకరు అందంగా ఉన్నారు, మరొకరు అంత అందంగా లేరు. వేరొకరు అసలు అందంగానే లేరు అని వివిధ లక్షణాలను గురించి మాత్రమే చెప్పగలం. అందం అనేది, జంతువులా వుండడంలోగాని లేక జంతువుకంటె అధికుడై వుండడంలో గాని వుండదు. అందుకు చాలా భిన్నమైన దానిలో వుంది.

CWSA 1:1- 63

పరిణామం పరిపూర్ణం చేస్తుంది గాని రద్దు చేయదు

పరిణామం రద్దు చేయదు, పరిపూర్ణం చేస్తుంది. పెద్దపులిలో పెరుగుతుండే క్రౌర్య బీజం మనిషి స్వభావంలో అత్యంత లోతుల్లో వున్నది. అది ఒక తరంలో అత్యంత కనీస స్థాయికి తగ్గినపుడు, మరో తరంలో పెరుగుతుంది. తన స్వకీయ

అస్తిత్వంలో వున్న దాని కూకటి వేళ్ళను, రక్త మోడుతున్నా పెరికి వేయకుండా క్రూరత్వాన్ని సమూలంగా నాశనం చేయడం సాధ్యంకాదు. అయినప్పటికీ పెద్దపులిలో మృగసంబంధక్రౌర్యం తీవిగా, దానికి ఉచితమైనదిగా కళాత్మకంగా వుంటుంది. అదే క్రౌర్యం మనిషిలో ఆటవికంగా, మొరటుగా, అసంబద్ధంగా వుంటుంది. అదే క్రౌర్యం మనిషిలో పరిపూర్ణ సహజలక్షణంలో వీలైనంత హుందాగా, నిరపాయంగా, కుదురుకొనేంతవరకు దాని కవల సోదరుడైన, భౌతికధైర్యం, దాని దూరపు చుట్టమైన భౌతిక ప్రేమల వలె శిక్షణ యివ్వాలి, సంస్కరించాలి.

CWSA 1: 64- 65

సద్గుణాల సామరస్యత

ఆనందంగా వుండాలనే సద్గుణంలో, అందానికి సంబంధించిన అంశాలలో పరిపూర్ణమైన సామరస్యత వుండాలనే విషయంలో, వర్ణం విషయంలో లవంగంలోని సువాసనలా బాగా తక్కువగా వుండగూడదు. సూర్యకాంత పుష్పంలో లాగా కళ్ళు జిగేలు మనేటట్లు వుండకూడదు. అలాగే పరిమళం కూడా పసిగట్టలేనంత తక్కువగా ఉండకూడదు. తడి నేలల్లో పెరిగే గులాబీ జాతి మొక్కపూవులోమాదిరి భరించలేనంత ఘాటుగా వుండకూడదు. అన్ని అంశాలూ వాటిలో అవి సామరస్యంగా వుండి, ప్రతి ఒక్కటి యితర ప్రతి ఒక్కదానితో తగిన నిష్పత్తిలో వుండాలి అనే నా అభిప్రాయంతో నీ వేకీభవిస్తావు కదూ?

మనం సద్గుణానికి, మన వ్యక్తిత్వానికి సహజమైన, పుట్టుకతో వచ్చిన లక్షణాలకు నిర్వచనాన్ని పరిణామం అంటూ, పరిపూర్ణ అనే విశేషణాన్ని కట్టబెడ్తూ విస్తృత పరచాం. లక్షణాలు పరిణమించిన వాటి పరిపూర్ణతలో, తప్పక ఒక దానితో ఒకటి సామరస్యంగా వుంటాయనీ, అందమైన రూపం, వ్యక్తీకరణా కలిగి వుంటాయని, అందమైన రంగు లేక అంతరాత్మ, దివ్యజ్ఞానాన్ని వ్యక్తం చేసేవిగా, మనోహరమైన పరిమళాన్ని కలిగి వుంటాయనీ మొత్తం మూడూ కలిసి యుక్తమైన, సందర్భానికి తగిన సమరసత కలిగి వుండేటట్లు మాటలలో ఆ విశేషణానికి పూర్తి సువాసనను కట్ట బెడ్తాం కూడా. మన అంతరంగాల్లో యిటువంటి నమ్మకంతో మనం ముందుకు నిషేధాన్ని లెక్కచేయకుండా పోయి, మర్యాదకు భంగం కలుగకుండా పుట్టుకతో వచ్చిన మన సహజలక్షణాలను, శక్తులను, ఒక అందమైన సామరస్యతగల పరిపూర్ణత

లోనికి పరిణమింప జేసేంతవరకు, తేజోవంతమైన వాతావరణంద్వారా, సజీవ కవితల్లాగా, వయ్యారంగా నడుచుకుంటూ, యే శాఖనుగాని, లేక వికసనాన్ని గాని జరుగనీయకుండా అడ్డుపడకుండా యీ ప్రపంచపు నశించిపోయే సత్కారాల కంటె,ఒక సజీవ వైభవ కిరీటాన్ని యిష్టపడుతూ, యుగాల గందరగోళ గొణుగుడు ద్వారా వినవస్తున్న క్రీస్తు ప్రతిజ్ఞా పూర్వకప్రశ్న" తన అంతరాత్మను కోల్పోయిన మనిషికి ప్రపంచం మొత్తం స్వంతమైనప్పటికీ అతనికి కలిగే ప్రయోజనం యే పాటిది? అతని కలిగే లాభం యే పాటిది?" అనే ప్రశ్నకు వినసొంపైన తత్త్వసిద్ధాంతాల ననుసరించి, పరిపూర్ణ సౌందర్య జీవనంచే, సమస్త మేధస్సును దాటిపోయే భగవంతుని శాంతిని సముపార్జించుకొన్న విన సొంపైన దర్శన సిద్ధాంతాల ననుసరించి సమాధానం చెప్పవలసివుంది.

CWSA 1:74- 77 *అనువాదం: కె.వి.రావు*

పైనుదహరించిన తునకలు " సద్గుణ సామరస్యత" అనే నాటకంలోనివి. దీనిని శ్రీఅరవిందులు 1890, 1892 మధ్యలో ఇంగ్లాండులో వున్నపుడు రచించారు.

ఓ అమాయక పిచ్చి ప్రేమికా, కన్నీళ్ళతో
ఆపలేని మృత్యువును నీవు ఒప్పించలేవు
నీ అన్ని కష్టాల కాతడు చూపించడు జాలి, తెలుసుకోనూలేడు,
ఆతని శిలా సదృశనేత్రాలు సంగీత మధురిమతో దయగా చూడలేవు.
ఔనన లేవు ప్రేమ పలుకులకు, అయినపుడు నీ వెలా
ఆ భయంకర ఛాయతో పోరగలవు, ఎవరు రక్షించలేరో
ఒక్క పుష్పాన్నైనా వాడకుండా, దేవతలు కోరే ఒకే ఒక్క
జీవిస్తున్న మనుజులందరినుండి అభ్యర్థన, త్యాగం,
అది చేయకుండా యేకిరీటమూ దక్కించుకోలేవు.

CWSA 2:126 ("ప్రేమ మృత్యువు") నుండి *ఆంగ్లమూలం: శ్రీఅరవిందులు*
అనువాదం: కె.వి. రావు

కల్పితగాథలు, పురాణ కథలు

భారతీయ సాంప్రదాయానికి గ్రీకుల నమ్మకాలకు మధ్యనున్న వ్యత్యాసం:

హిందూ పురాణగాథలు గ్రీకుల భావాలపై అనివార్యమైన ప్రతి చర్యను కలిగిస్తాయనే విషయాన్ని మనం కాదనలేము. గ్రీకుల భావజాలం స్వచ్ఛమైన తెలిమంచులా పరిశుద్ధమై, తేనె వలె మధురమైన హెలెనిక్ సంస్కృతిపై ఆధారపడి ఉంది. ఆకృతిలో ఉండగల పొందిక, సౌందర్యము వారి ఆదర్శాలు కాని, హైందవంలో కల్పితానికి, ఊహాజనిత స్వరూపాలకూ తగినంత అవకాశం ఉంది. ప్రపంచంలో అన్ని చోట్లా అట్టి ఊహాజనిత భావజాలమే నిండి ఉంది. అదొక నిరాకారమైన 'అనంతం' లాంటిది అని చెప్పవచ్చు. కాని గ్రీకులకు ఇది అనాగరికంగానూ, సత్యదూరంగానూ అనిపిస్తుంది.

అదే సమయంలో ఈ కారణంగా హైందవభావాలను తిరస్కరించడం, కాల్పనికాన్ని అంగీకరించలేకపోవడం, సత్యాన్ని, సౌందర్యాన్ని మాత్రమే నిజమని నమ్మే వారిలో సహజంగా వుండే లోపాలు! స్వచ్ఛమైన సత్యాన్ని, విలువలను, విమర్శనను గౌరవించే గ్రీకులు హైందవ సాంప్రదాయంలోని కల్పితాలనూ, ఊహాజనిత గాథలనూ వ్యతిరేకిస్తారు. సత్యాన్ని, సౌందర్యాన్ని, సహేతుకమైన విమర్శను, నమ్మేవారెవరైనా కల్పిత గాథలను, ఊహాజనిత భావాలను నమ్మలేరు! ఎవరైనా వారి భావాల పరిధిలోనే ఉండగలరు. ఆ చట్రం దాటి బయటకు రాలేరు. వారి ఆలోచనా పథంలోకి ఇతరుల మనోభావాలు, కృతకభావనలు అడుగిడలేవు. అందువలన హైందవంలోని కల్పనలను, ఊహాజనిత స్వరూపాలనూ వారు అర్థం చేసుకోలేరు. ఇవి వారికి అసహజంగాను, అందవికారంగాను, విపరీతంగాను అనిపిస్తాయి. కాని, ఈ కల్పనలలో కూడా ఒక విధమైన సద్భావన అంతర్లీనంగా వుంటుంది. ఉత్సుకతను కలిగించే లక్షణం కూడా వుంటుంది. ఊహాలలో కూడా అనేకమైన కళాత్మక భావనలు జనిస్తాయి. అవే అనేక రూపాలలో మనసులో గోచరిస్తాయి. ఈ విధంగా ఏర్పడే ఆకృతులు, కల్పనలూ కూడా పరిపూర్ణత్వం దిశగా కొనసాగేవే! కాని, గ్రీకు మనస్తత్వం ఈ విధమైన విశాల దృక్పథాన్ని అంగీకరించలేదు. దాని నిర్దిష్టమైన సునిశిత భావ చట్రంలో కళాత్మకమైన భిన్నత్వం ఇమడలేదు. కళలలోనూ, విమర్శనల్లోనూ నిత్యనూతన

సత్యాన్ని ప్రోత్సహించే బహుముఖమైన విస్తృతి గ్రీకు మానసిక పరిధిలో ఇమడలేదు.
CWSA 36:125

పురాణ గాథలు రెండు రకాలు:

గాథలను నేను రెండు వర్గాలుగా విభజిస్తాను. ఒకరకం మతానికి, వేదాంతానికి అన్వయిస్తుంది. రెండవది లౌకిక ప్రపంచానికి చెందిన కల్పన. మొదటి రకం చర్యలకు అవకాశం ఇవ్వదు. ఇది మధ్యయుగాలలో రూపొందిన హైందవ భావాలకు ప్రతీక. ఒక విధంగా ఇది పద్యకావ్యం. కొన్ని నిర్దిష్టమైన భావజాలాలకు అనువుగా ఇది రూపు దిద్దుకుంది. పాశ్చాత్యుల భావనలో ఇది నమ్మశక్యం కాదు. వారి నమ్మకాలకు ఇది వ్యతిరేకం కూడా! ఈ పురాణాలను చూడగనే వారికి తల తిరిగినంత పని ఔతుంది. ప్రాశ్చ, పాశ్చాత్య బేధ భావం ఇలా ఏర్పడినదే. మనస్తత్వపు మూలలలో జనించినవి కావటంవలన వీటిని వదిలించుకోవటం దుర్లభమే. ఊహాజనిత మత విశ్వాసాలు గ్రీకుల మనస్తత్వానికి సరిపడవు. ఒకవేళ మతవిశ్వాసాన్ని వారు ఆమోదించినా, అది సహజంగానే, ముక్కు సూటిగా, సైద్ధాంతికంగా వుంటుంది. అట్లాంటి వారికి ఇతర మతాలలోని ఊహాకల్పనలు అసహజంగాను, అసత్యంగాను, శుష్కమైనవిగాను తోచటంలో వింతయేముంటుంది. బలమైన వేదాంత ధోరణి, కాల్పనిక ప్రతీక వాదములతో కలగా పులగంగా ఉండటం అసంబద్ధంగాను, నిర్హేతుకంగాను వారికి గోచరిస్తుంది. సిద్ధాంతంలో కాల్పనిక, ఊహాజనిత భావాలు ఉండటం వారికి గిట్టని విషయం.

కాని ఈ రకమైన ఊహాజనిత ధోరణులే హిందూ మతానికి ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలచి, నూతనత్వాన్ని గడించి పెట్టాయి. కొన్ని సందర్భాలలో గొప్ప గొప్ప భావనలు ఇతి హాసాలలో ప్రతీకలుగా నిలచి విచిత్రమైన అందాలను సంతరించుకున్నాయి. అట్టి విచిత్ర ప్రక్రియలను గాని, అవాస్తవిక కల్పనలను గాని, ఆ పురాణేతి హాసాలు నుండి తొలగిస్తే, ఆ పురాణగాథలు వాటి ఉనికిని కూడా కోల్పోయే ప్రమాదం వుంది. పాశ్చాత్యులకు ఇవి ఎంత అవాస్తవికాలుగా ఉన్నా, భారతీయులు వాటిని సహజమైనవిగాను, సత్యమైనవిగాను భావించారు. ఆ విధంగానే స్వీకరించారు. ఇక ఇంతటితో ఫలితంలేని ఈ చర్చను ముగిద్దాము.

ఇక లౌకిక గాథల విషయానికి వస్తే, ఒకటి మాత్రం నిజం. ఆ కథలలో ఉన్నవి

చాలవరకు పిల్లల కథల వంటివి. వాటిలో ఎక్కువ భాగం హాస్యాన్ని గొలిపే వికార రూపాలేవుంటాయని చెప్పవచ్చు. కాని ఈ వికృత స్వరూపాలు వాటి అసలు లక్షణం కాదు. ఆ గాథల కథా కథనంలో సందర్భోచితంగా ప్రత్యక్షమయ్యే రూపకల్పనయే ఆ కృత్రిమ ఆకృతులు. హిందూ తత్త్వానికి ఇది సహజంగా వుండేదే. హిందూ సంస్కృతిలో అంతర్లీనంగా వుండే ఈ లక్షణం ఈ మతం పరిఢవిల్లిన యుగాలలో లేనే లేదు. పురాణ కథలలో ఉన్న వైకల్యం హిందూమతంయొక్క క్షీణదశలలో మాత్రమే వచ్చి చేరింది. అది సాహిత్యరూపంలో కూడా ప్రతిబింబించటం మన దురదృష్టం. వ్యాసుని మహాభారతం మొదట్లో 24,000వేల శ్లోకాలకు మాత్రమే పరిమితమై యుండేది. కాని కాలగమనంలో అనేకమంది పరిష్కర్తలు దాని విస్తృతిని అనేక అర్థంలేని ఉపాఖ్యానాలతో గణనీయంగా పెంచివేశారు. ఇప్పుడు అది ఒక మహా సముద్రంలా తయారైంది. ఆ సముద్రంలో అసలు గ్రంథం మునిగిపోయింది.

అదంతా సాహిత్యపు విలువలు క్షీణించిన శతాబ్దాలలో " పండితం మన్యులు" చేసిన నిర్వాహకమే!

ఈ మహాసముద్రపు అలలమీద కొట్టుకొని వచ్చి ఒడ్డున చేరినవే ఈనాడు మనకు లక్ష్యమైన పురాణేతి హాసాలు. అసలు గ్రంథంలోని సౌందర్యం క్రమంగా కనుమరుగై, చివరకు వికృత రూపాలు మిగిలాయి. కాలక్రమేణా తేలిన కృతక కావ్యభాగాలకు సహజ సౌందర్యాన్నీ, సహజత్వాన్నీ నేర్పరులైన కవులు ఇతిహాసాలుగా, నాటకాలుగా రూపకల్పన చేసి వీలయినంతవరకు మనకు అందించారు. ఆ గ్రంథాలన్నీ ఎంతో ఉదాత్తమైనవని చెప్పవచ్చు. ఉదాహరణకు మహాభారతంలోని "శకుంతలోపాఖ్యానం" లో ఎంతో కళావిహీనంగావున్న "శకుంతల దుష్యంతుల" కథను కాళిదాసు ఎంత గొప్పగా మలిచేడో ఈ రెండు గ్రంథాలూ అధ్యయనం చేసిన వారికి ఎవరికైనా తేటతెల్లం అవుతుంది. కాళిదాసు కథను ఎంత రసవత్తరంగా మలిచాడో, ఎంత సున్నితమైన భావాలు చర్చించాడో, ఎంత ఉదాత్తమైన ముగింపులు కథలో ప్రవేశపెట్టాడో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన పని లేదు.

CWSA 36:126-27

హిందువుల మనస్తత్వం:

హిందూపురాణాలలో గ్రీకు గ్రంథాలలో ఉన్న భౌతిక భావ దృక్పథం ఉండదు.

ఇవి ప్రత్యక్షంగాను, పరోక్షంగాను ఒక నిరాడంబరమైన, ఆదర్శవంతమైన జీవన విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. చూడటానికి నేరాలుగాను, అధర్మంగాను కనుపించే కథావస్తువులలో కూడా నిరాడంబరమైన ఆదర్శ జీవనమే గోచరిస్తుంది. ఈ పురాణ గాథలలో ఉద్రేక పూరితంగా ప్రవర్తించే "ఈడిపస్" "ఏగమెమ్నాన్" గాని ఉండే ప్రసక్తే లేదు. వీరు గ్రీకు యోధులు. ప్రతీకారం కథావస్తువుగా ఉన్న సందర్భాలలో కూడాఏదో కొంత ఊరట ఉండటం కద్దు. ఇది నాలాంటి మనస్తత్వం ఉన్నవారికి స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ప్రపంచంలో సంభవించే భౌతిక అనుభూతులు గ్రీకు గాథలలో మనం చూస్తాం. కాని, భారతీయ సంస్కృతిలోని గాథలలో గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సౌందర్యం ఉట్టి పడుతూ ఉంటుందనేది కాదన లేని సత్యం. ఇవి ప్రపంచాన్ని సౌందర్యంతో నింపాలనే ప్రయత్నం చెయ్యక పోవచ్చు. కాని వాటి గమనంలో విషయంలోని నిగూఢతను వెలికి తీసి, దానిని సమున్నత జీవిత శిఖరాలపై ప్రతిష్టించే ప్రయత్నం చేశాయి. ఈ విషయంపై నన్ను ఇంకొంచెం విపులంగా, స్పష్టంగా వివరించనివ్వండి.

భారతీయ, మరియు గ్రీకు మనస్తత్వాల మధ్య ఉన్న తేడా ఏమిటంటే, ఒకటి ప్రాణిక శక్తులకు సంబంధించినది, వేరొకటి అతీత ప్రాణికానికి సంబంధించినది. అంటే ఒకటి భౌతికానికి సంబంధించినది అనుకుంటే, వేరొకటి అతీత భౌతికానికి సంబంధించినది. ఒకటి ప్రకృతిని కప్పియున్న అందమైన సూర్యరశ్మి వంటిది; వేరొకటి అట్టి ఆచ్ఛాదన వెనుకనున్న యధార్థ ఆనంద శిఖ వంటిది. గ్రీకులు నిర్వచనానికి లోబడగల పరిపూర్ణతను ఆరాధించారు. హైందవులు అనిర్వచనీయ అనుభూతికి పెద్ద పీట వేశారు. గ్రీకులు మానవాధీన శక్తులను పరిపుష్టం గావించారు. హిందూ సంస్కృతి అతీత శక్తులను సాధించి వాటిలోని ఉదాత్తతను చవి చూడాలనుకుంది. అది ఒక విధంగా కావ్యశిల్పానికి జటిలమైనదే!

గ్రీకులు పరిమితులకు లోబడగల సౌందర్యాన్ని పొందికగల రూపాలను, ఆకారాలను ఎంచుకున్నారు. గ్రీకు గాథలు, పురాణాలు వ్రాసిన కవులు (వారు గొప్పవారైనా, కొద్దివారైనా) మానవాధీన శక్తుల సౌందర్యాన్ని, ఉదాత్తతను కానీ, విషాదాన్ని కానీ, వాస్తవికతతో ఉట్టిపడే ప్రయత్నం చేశారు.

అనంతమైన ఆలోచనలు వివరించటం అందరికీ సాధ్యంకాదు. అత్యంత శక్తి సంపన్నులకే అది సాధ్యపడుతుంది. ఒకవేళ ఎవరైనా శక్తి విహీనులు సాహసిస్తే అది

వారికి వశం కాదు. సరికదా, తిరగబడి భయానక రూపం ప్రదర్శిస్తుంది. ఇదే యీ రెండు ప్రక్రియలలోని వైరుధ్యానికి కారణం. ఒకే పురాణ కథను ఇద్దరు కవులు విడి విడిగా చెప్పినా ఇట్లా జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. ఒకటి సున్నితంగానూ, ఉదాత్తం గానూ, వేరొకటి పేలవంగానూ ఉంటుంది.

పాత పుక్కిటి పురాణాలను పరిశుద్ధం చేసి వాటి పూర్వ ఆకర్షణను పునరుద్ధరించే ప్రయత్నం చెయ్యటం ఈ నాటి హైందవ కవులకు అభిలషణీయమే. విదేశ భాషల విషయంలో ఈ ప్రయత్నం సాహసోపేతమైనది అని చెప్పవచ్చు.

CWSA 36:128-29

రురు మహారాజు కథ

భారతంలోని రురుచక్రవర్తి గాథ మూలభారతంలో లేదు. అది మధ్యలో వచ్చి చేరినది. అది అందము, అర్థము లేని పిల్లల కథ వంటిది. అసలు దాన్ని కథ అనటం కంటే ఒకానొక భావం అనటం మేలు. భృగువు రురువు యొక్క పితామహుడు. వేద వాఙ్మయంలో భృగువుయొక్క ప్రశంస ప్రస్తావించబడింది. ఆర్య నాగరికతలో ఈయన అంతగా వెలుగు చూడకున్నా, ఇతని పాత్ర ప్రాచీనకాలంలో ఎంతో విశి ష్టమైనది. ఆయన చుట్టూ అనేక గాథలు, కథలు ఛాయామాత్రంగా అల్లుకొని వున్నాయి. వర్ణించటానికి అందనటువంటి అనేక మహోన్నత విప్లవాలు చరిత్ర ఆయన కథతో ముడిపడి ఉంది. తరువాతికాలంలోని కథలలో ఆయన సంతతివారు పవిత్రమైన ఋషి సాంప్రదాయానికి చెందిన వారుగా అర్థం అవుతుంది. అనేక మంది క్షత్రియరాజులను సంహరించిన పరశురాముడు ఆ సంతతివాడే. బ్రహ్మమానస పుత్రుడైన ఈయన పులోమి ద్వారా చ్యవన మహర్షికి తండ్రి యైనాడు. మాతృ గర్భంలో వుండగానే తన తండ్రియొక్క విశిష్టగుణాలను పుణికి పుచ్చుకొని జన్మిం చాడు. చ్యవన మహర్షి నాగరకతా వికాసానికి తండ్రి వంటివాడు. ఊర్వసి పురూరవులకు జన్మించిన "ఆయువు," ఇతని శిష్యుడే చంద్రవంశమునకు "ఆయువే" మూల పురుషుడు.

మహాభారత యుద్ధానంతరము పరిపాలించిన రాజులు ఈ వంశము వారే. చ్యవనుని కుమారుడు ఒక అప్సరసవలన రురునికి తండ్రి అయ్యెను. ఆయన కథయే రురు చరిత్రము. తదనంతర కాలములో ఆయన తండ్రివలె ఒక మహాముని

అయ్యేను. కాని ఆయన యవ్వనమందు ఉండగా చిత్రరథుడను గంధర్వరాజు వలన మేకకు జన్మించిన ఒక సుందరిని భార్యగా చేకొనెను. ఈ విధముగా ఈమె శకుంతలకు సోదరియే. చిత్రరథుని, మేనకల సంబంధము శకుంతలయొక్క ఇష్టసఖి ప్రియంవద చెప్పినదాకా ఎవరికీ తెలియదు. ఈ రహస్యాన్ని ప్రియంవద పాము కాటుకు గురియై మరణించేముందు మాత్రమే వెల్లడించింది. ఇది గ్రీకు పురాణాలలో యురిడిస్ కథను పోలి వుంటుంది. మేనకను పోగొట్టుకున్న తరువాత వియోగాన్ని భరించలేక రురు పిచ్చివానిగా అడవుల పాలౌతాడు. చివరకు దేవతలకు జాలి కలిగి మేనకను మళ్ళీ అతనికి తిరిగి ఇవ్వటానికి అంగీకరించారు. కాని వారు ఒక షరతు కూడా విధించారు. దాని ప్రకారం మేనక అతనికి కావాలంటే, తన జీవితంలో సగభాగాన్ని ఆయన వదులుకోవలసియుంటుంది. ఇందుకు రురు సమ్మతిస్తాడు. ఆ విధంగా మేనక, రురులు మరల ఒకటౌతారు.

ఈ కథే మహాభారతంలోనూ ఉన్నది. కొన్ని అనవసరమైన వివరాలను పట్టించుకోకపోతే, ఇది గ్రీకు కథ "ఆర్ఫియస్ - యూరిడిస్" ను పోలి యుంటుంది. ఈ విధంగా హైందవ, గ్రీకు కథలలో సామ్యం స్పష్టంగా చూడవచ్చు. ఆర్ఫియస్ తన గానమాధుర్యంతో తాను అనుకున్నది సాధించి, తన భార్యను మరల ఎలా పొందగలిగాడో, కాని ఎలా మరల పోగొట్టుకున్నాడో మనకు ఒక పాఠం. మన బలహీనతలకు అద్దం పట్టిన కథలో భావనా పటిమ, విషాదం, మానవ సహజమైన భావోద్రేక వైచిత్రి చూడవచ్చు. ఒక విధంగా హిందూ కథలలో విషాదం లేకపోవటంవలన మనలో భావ చలనాన్ని అవి కలిగించలేవు. అందువలన అవి మామూలు కథలలా వుంటాయి. కాని అంతర్గత భావం ఉదాత్తమైనదే! చనిపోయిన ప్రియురాలి కోసం సగం జీవితాన్ని త్యాగం చేయటం ఎంత గొప్ప విషయం! ఇది మానవుని భావనా బలాన్ని ఎంతో గొప్పగా తట్టి మేల్కొలుపుతుంది. అతని అనంతశక్తులకు, బలహీన తలకు ఎంతో గొప్పగా దర్పణం పడుతుంది! బలహీనతలతో, అనంతమైన అతిలోతైన సామర్థ్యాలను, బలహీనతలను ఎంతో గొప్పగా బహిర్గతం చేస్తుంది!

CWSA 36:130 అనువాదం: కె.ఆర్.ఎల్. నరసింహారావు

హిందూ పురాణములలో నిజ - అంశం

హిందూ పురాణాలలో ప్రధాన అంశం రెండు ఆదర్శవంతమయిన శక్తుల మధ్య

పోరాటం. విశ్వాత్మక మయినవి, అందుకు వ్యతిరేకమయినవి త్రిమూర్తులను మినహాయించి మానవులు, దేవతలంతా పాత్రధారులై చదరంగంలో పావులవలె ముందుకు వెనుకకూ వారు తాము వ్యక్తం చేసే అనంత శక్తులచే నడపబడతారు. కానీ చైతన్యవంతంగా దిశానిర్దేశం చేయలేరు. బహుశా యిది అసురశక్తులతో పోరాడనున్న దైవీశక్తుల ఆదర్శం కావచ్చు. ఆపై మనకు రామాయణ ఆదర్శం ఉండనే ఉంది లేదా అదొక రాజశాసనమైన ఆదర్శం కావచ్చు. క్రమబద్ధీకరణ, స్వాధీనత, విధేయత, న్యాయం, సమానత్వం, రాజరికపు ఆదర్శానికి వ్యతిరేకంగా స్వీయ సంకల్పం, హింస, స్వాతంత్ర్యం, ఆత్మస్థైర్యం, భూస్వామ్య విశ్వాసం, ఖడ్గ చలనం దాని వెనుక బలవంతుల హక్కు. యిదే మహాభారతంలో కీలకమైన వస్తువు లేదా మరొకవైపు సావిత్రి గాథలో వలె ఒక వంటరి స్త్రీ తపన, తన భయానక గాథ నిశ్శబ్దం అంతఃశక్తితో అంతరాత్మలను విడదీసే మృత్యువుతో పోరాటం, స్వచ్ఛంగా దేశీయమైన నలుని ప్రణయ గాథ కేంద్రకమయిన క్షీణించిపోయే స్ఫూర్తిలో కలియుగ మేధాశక్తి, దృఢమైన దాంపత్య ప్రేమచే జయింపబడింది. ఉరూరవ, ప్రియంవదల గాథలో యముడు, మన్మధుడు, మరణానికి, ప్రేమకు ప్రతీకలైన వారు నిజమైన పాత్రలై ఆ కార్యానికి ప్రాశస్త్యాన్ని కొనితెచ్చారు.

CWSA 36:130=31

హిందూపురాణాలలోని వ్యక్తిత్వాలు

మన పురాణాలలోని మహనీయరూపాలు ఆదర్శవంతమయినవి కొన్ని దుష్టత్వానికి, కొన్ని మంచితనానికి మరికొన్ని మిశ్రమమయిన లక్షణాలు గలవి పూర్తిగా దుష్టము, మంచి కానివి. అవి ఆదర్శవంతమయిన వ్యక్తిత్వ ఆవిష్కరణలు. ఇవి హైందవ సృజనాత్మక మనసు వ్యక్తుల వెనుక వారి గుణగణాలు, ప్రభావములు, ఆదర్శాలను చూడగల స్వభావం నుండి ఉత్పన్నమవుతాయి. రాముడు, సీత, సావిత్రి ఈ మహత్తర మయిన పాత్రలన్నీ కేవలం నైతిక పరాకాష్ట యొక్క నమూనాలేనా. వారి చరిత్రలను వాల్మీకి, వ్యాసమహర్షుల తేజోమయ మహత్వపూర్ణమయిన పరిభాషలో పఠించిన నేను వారి కష్టాలలో, సంతోషాలలో స్పందించిన నేను వారు కేవలం నమూనా పాత్రలేనని సరిపెట్టుకోలేను. ఖచ్చితంగా దృఢమైన నిశ్శబ్ద హృదయంగల 'సావిత్రి' తన శక్తివంతమయిన సూక్ష్మంగా సూచించబడిన వ్యక్తి

త్వంతో, తనలో జీవశక్తిని మనోహరతను కలిసి ఉంది. శ్రీరాముడు ఏ పసలేని పని చేసినా అందులో తప్పకుండా సమృద్ధిగా దివ్యాగ్నిని నింపుతాడు. సీత ఎంతో లావణ్యము, మాధుర్యము, మానవీయ అనురాగంతో ప్రేమించదగినది. తనలో స్త్రీత్వపు శక్తి, బలహీనతలు రెండూ నిండుగా ఉన్నాయి. రురు, ప్రియంవదలు కూడా ఆదర్శప్రాయమైన వారే, వారి ప్రేమ మకుటాయమానమైన అతిశయాన్ని అందుకోవటమే కాక పరిపూర్ణమై, మిగిలిన ప్రేమలన్నీ కేవలం పాక్షికంగా, విజయ వంతమయిన ఆవిష్కరణలుగా అనిపిస్తాయి. ఆదర్శవంతమయిన ప్రేమ ఒక త్రిగుణాత్మకమయిన శక్తి, కేవలం ఇంద్రియ స్పందనలు, కేవలం భావోద్రేకాలు, కేవలం ఆధ్యాత్మికత కాదు. ఇవన్నీ ఉండవచ్చు వేరువేరుగా అని మాత్రమే ప్రేమ కాదు. కేవలం యింద్రియ సుఖం ఒక పశుప్రాయమైన అవసరం, భావావేశం ఒక వచ్చిపోయే స్థితి. ఆధ్యాత్మిక భావన తన మార్గాన్ని కోల్పోయిన ఒక మతపరమైన ఆకాంక్ష. అయినప్పటికీ యివన్నీ కూడా ఆ ఉన్నతమైన అసురశక్తికి అవసరం. వృక్షమూలాలకు, నులువెచ్చని మృత్తికలా ఇంద్రియ స్పందన, జీవనానికి, ప్రాణ వాయువులా భావోద్వేగం, ఆధ్యాత్మిక ఆకాంక్ష ఒక వెలుగులా దానిని ఆరిపోకుండా కాపాడే స్వర్గంనుండి కురిసే కృపావర్షం అన్నీ అవసరమే. నా భావన, ప్రేమ, మరణాల మధ్య ఒక ఆదర్శప్రాయమైన సంఘర్షణ. అయినందున దానికి ఒక పటిష్ట మయిన రూపాన్నివ్వటానికి రెండు విషయాలు అవసరం. ప్రేమయొక్క ఒక సమగ్రమైన చిత్రం అలాగే మరణం యొక్క ఒక సమగ్రమయిన రూపం. చిత్రించబడిన ప్రేమ ఒక ఆదర్శమయిన స్థాయిలో ఉండాలి. తన మూడు దిశలలో పరిపుష్టతని అంతిమ పరిమితిని స్పృశించాలి. ఇంద్రియ స్పందన సరియైన ప్రాధాన్యతను పొంది ఆధారాన్ని, మూలాన్ని, కలిగి ఉండాలి. భావోద్వేగాలకు జీవశక్తిని యివ్వాలి. ఆధ్యాత్మికత దానిని అనంతంగా శాశ్వతం కావటాన్ని కొనసాగించాలి. వాటి విస్తారతకు సంబంధించిన పరిమితుల వద్ద అవి సామరస్యంగా విలీనమైతే అవి మూడుగా కాక త్రివేణీసంగమంగా అయినపుడు ఆ ప్రేమ ఒక పరిపూర్ణమయిన ప్రేమ, దాని చిత్రం ఒక పరిపూర్ణమయిన చిత్రం అవుతాయి.

CWSA 36: 131- 32 *అనువాదం: డా. సరోజాప్రసాద్*

పూర్వకాలపు ఋషులు

పూర్వకాలపు ఋషులు ధ్యానం చేయుట ద్వారా ప్రేరణపొంది అంతర్బుద్ధిని సాధించి దివ్యజ్ఞానాన్ని తమ సొంతం చేసుకున్నారు. హేతువుకు అందని అంతఃకరణను, భవిష్యత్ దర్శనాలను పొందాలనే తలంపుతో వారు కఠోరమైన నిష్ఠ, నైపుణ్యాలలో ఏకాగ్రతను పొంది, మొండిదైన హేతువును నిశ్చలపరచి, తప్పులులేని దివ్యదర్శనాలను పొందిన అనంతరం వారు ఆ హేతువును అది చేయవలసిన పని కొరకు విడిచి పెట్టేవారు. క్షణకాలంపాటు మెరుపులవలె మెరిసే అంతరదృష్టివలన ఇది సంభవిస్తుంది. ఒక దాని తర్వాత ఒకటి వరుసగా వచ్చే అంతర దృష్టులన్నీ కలసి ఒక తార్కిక రూపాన్ని భావాన్ని తీసుకుంటాయి. అయినా అంతరదృష్టి ఒక తర్కంతోగాని ఉదాసీన ఆలోచనతో గాని కలిగేది కాదు. కాని నిరంతర సహేతుకతలో సానుకూల ఏకరీతి ప్రేరణతో ఇది జనిస్తుంది. వీరితర్వాతి కాలంలో దైవాన్వేషులుగా అనగా పంచాగ్నులు మధ్య కూర్చుని తపస్సు చేసేవారు లేక రోజులతరబడి అంపశయ్యపై పవళించేవారు లేక కఠినమైన యోగాసనా ప్రక్రియలను సాధనచేసే వారు బయలుదేరారు. కాని ఋషులు ప్రేరణ కలిగించే ఆలోచనాపరులే గాని హేతువును బహిష్కరించుటగాని, భౌతికప్రక్రియల ద్వారా ఇంద్రియాలను లోబరుచుకొనుటగాని చేయలేదు. వారి వ్యక్తిగత ఓజస్సు దివ్యమైంది. కఠోరనియమాలతో అతి తీవ్రంగా తపస్సు చేసి, లెక్కకు అలవికాని ఆధ్యాత్మిక ఓజస్సులకు వారు అధిపతులయ్యారు. అందువలన వారి ఆగ్రహం మనుషులను శపించగలిగేదిగా ప్రపంచాన్ని ప్రమాద పరచేదిగా ఉండేది. వారి ఓజస్సు తత్వతః వారి వంశజులకు వంశపారంపర్యంగా సంక్రమిస్తుంది. లేక కనీసం వీరి వంశంలో నిద్రాణంగానైనా ఉంటుంది. లేక స్వయం కృషితో విద్యనార్జించే విధంగానైనా దీని ఫలితం ఉంటుంది. ఆ తర్వాత కాలంలో ఆ జాతి జీవశక్తి అంతరించి దాని అంతరంగ జ్వాల తరిగిపోయి కాంతి విహీనమైంది. కాని ప్రాథమికంగా పుట్టిన ప్రతీ బిడ్డా దైవమే. చ్యవనుని తల్లి పౌలోమికకు గతంలో ఒక రాక్షసునితో వివాహం నిశ్చయమై అనంతరం అది రద్దై, భృగువుతో వివాహమైంది. కాని ఆ రాక్షసుడు తనకు సొంతం కాని ఆమెను భృగువు లేని సమయమున గర్భవతి అయిన ఆమెను చంపుటకు ప్రయత్నించాడు. కాని అనువంశికంగా సంక్రమించిన దైవీ లక్షణమైన ఓజస్సును గర్భస్థ శిశువుగానున్న

చ్యవనుడే. ఆ రాక్షసుని భస్మం చేసాడు. అని అంటారు. అప్పటి ఋషులు ఉద్రేకాలు లేని శాంతస్వభావులు. ఎప్పుడైనా ఆగ్రహించినా ఋషులు ప్రేమతత్వాన్ని అవలంబించేవారు. ప్రజ్ఞాపాటవాలలో సర్వోత్కృష్టమైనవి వారి జీవితాలు, వారు సౌందర్యోపాసకులు, దాని కొరకు వారు తపిస్తూ మహనీయ సుందర ఏకాంత ప్రదేశాలలో రాక్షసపుత్రికలను వివాహమాడుతూ, లేక స్వర్గలోక అప్సరసలతోనూ కూడి సంతృప్తిగా చరించేవారు. చరిత్రకు పూర్వం ఉండిన ప్రాచీకాలపు ఆర్యులలో ఒక భాగమైన పూజ్యనీయ నాగరిక జాతుల వారైన ఈ ఋషులు సంతతి ప్రస్తుతం బృహస్పతులు, గౌతములు, భార్గవులు, కస్యపులు, గా విభజింపబడి ఉన్నారు.

ఈ విధంగా ఈ గొప్ప మనుషులు భారతమాతకు ఒక నాగరికతను అందించుటవలన భారతదేశం దైవతుల్యమైంది.

ఈ భూమిమీద ఋషులు, స్వర్గంలో దేవతలు... కవితారూపం ధరించ గలుగుటకు తగినన్ని విశిష్ట చిహ్నాలిచట లేవా? చిత్రకారుని అమర దృశ్యాలను కూర్చచాలినంత సుందర ద్రవ్య మిచట లేదా?

CWSA 36: 133- 35

మనం ఆ పరంజ్యోతి నిప్పురవ్వలం,
ఆ సముద్రపు అలలం;
ఆయన నుంచి మనం వస్తాం ఆయనలోకే వెళ్ళాలని శాశ్వతంగా కోరుకో
ఆయన సంకల్పించినంతవరకు వేరుగా మన జన్మలు
ఉన్నాయి ఉంటాయి.
జీవితంనుండి విరమించకు, ఓ ఆర్యుడా!
ఆయన అనుగ్రహించి ముక్తి నిచ్చువరకు
ఆయననుంచి మంచిని చెడుని, పాపాన్ని, పుణ్యాన్ని
సంతోషంతో ఆనందంతో అందుకో.
అతడు సెలవు తీసుకోమని చెప్పేదాకా
నీ ఆయువు ఉన్నంతవరకు పరిపూర్ణంగా ఆయనదైన నీ పాత్రను పోషించు
ఈ ధరిత్రి నీ నాటకరంగం, నీవో గొప్ప నటుడివి
నాటకం ఆయనది అని భావించు.

కర్మ చేయి కాని ఫలితం మాత్రం దేవునికే చెందు
అతడు మాత్రమే ఉన్నది
కర్మ చేయి, ప్రేమించు, జ్ఞానం పొందు—
నీ అంతరాత్మ బ్రహ్మానందాన్ని పొందుతుంది.

CWSA 2: 236

శ్రీఅరవిందులు (ఋషి అనే పద్యం నుంచి)
అనువాదం: ఎస్. త్రివేణి

శ్రీఅరవిందునిలోని కొన్ని పార్శ్వాలు

కుటుంబపరమైన ప్రేమ మరియు గుణగణాలు

కుటుంబసంబంధమైన సద్గుణాలను బయటకు ప్రదర్శించడంలో ఎప్పుడూ తగిన విధంగా లేను.ఇదే నా భయం. ఒక కొడుకుగా, ఒక సోదరుడిగా ఒక భర్తగా నా భాధ్యతను నిర్వహించడానికై అసమర్థంగానే ఎంతో ప్రయత్నించాను. కానీ చాలా బలమైనది నాలో బలమైన దేదో పనిచేస్తూతక్కిన ప్రతి ఒక్కదానిని అప్రధానంగా చేసి వేసింది. అయినా ఉత్తరాలు వ్రాయక పోవడమనే నా అపరాధాని కది సాకుగాదనే మాటనిజం. నా దోషాన్ని సరిదిద్దుకోవడం అంటే దానిని అంగీకరించడానికే త్వరపడతా ననేదే నా భయం. ఇది కనీసం చాలా సాధారణంగా ఉండవలసిన ప్రేమ లేకపోవడంవల్ల యిలా జరుగుతుంతోందని ఇతరుల కనిపిస్తుందనే విషయాన్ని నేను తెలిగ్గానే అర్థం చేసుకోగలను. ఇది మా తండ్రిగారి విషయంలో లాగా కాదు. ఈ లోపాన్ని ఆయన నుండి వారసత్వంగా పుణికి పుచ్చుకున్నట్లు కనిపించినా ఆయన విషయంలో అది లేదు. ఇంగ్లండులోవున్న నా 14 యేళ్ళ కాలంలో ఏ డజను ఉత్తరాలో మా నాన్నగారినుండి నా కొచ్చాయి. అయినా నాపై ఆయనకు గల వాత్సల్యాన్ని నేను శంకించను. ఆ తరువాత నేను చనిపోయానన్న తప్పు వార్త నా తండ్రిని చంపేసింది. నా తలపై పెట్టుకుమోస్తున్న అన్ని రకాల అసంపూర్ణతలతో నన్ను నన్నుగా నీవు అంగీకరించాలి.

CWSA 36: 147

జీవితం, వివిధ ఘటనల పట్ల ప్రవర్తనా ధోరణి

ఈ ప్రపంచంలో సంతోషాన్ని వెతుక్కోవడమన్నది, మనిషిని అదే సంతోషం నడుమ బాధను వెదుక్కోవడంలోకి నడుపుతుంది. దుఃఖం ఎప్పుడూ సంతోషంతోనే పెనవేసుకుపోయి ఉంది. ఈ సూత్రమన్నది సంతానం కావాలనే కోరిక వనిషయంలోనే కాదు, మిగిలిన అన్ని ప్రాపంచికమైన కోరికలనీ ఆక్రమించి వుంది.

బెంగాలీ రచనలనుండి 34-9-51

పని విషయంలో ప్రవర్తించే తీరు

పనిలో ఇష్ఠముండట మన్నది కాదు. పనిచేయగల సామర్థ్యమే ఇక్కడి ప్రశ్న. అయినా (ఇది ఎల్లప్పుడూ కాదు) ఇష్టమన్నది సామర్థ్యంతో కలిసే సాగుతుంది. సామర్థ్యం వృధ్ధి చెందగలదు. ఇష్టత ఇంకా నీవు చెప్పే రసమన్నదీ వృద్ది చెందగలదు. ఈ యోగలక్ష్యాలను బట్టి ఒక వ్యక్తి మనస్ఫూర్తిగా తనకు ఇవ్వబడిన ఏ పనినైనా దైవానికి నివేదనగా చేయలేకపోతే, అతడు పూర్తి యౌగికస్థితిలో ఉన్నట్లుగాదు. ఒకప్పుడు నేను శారీరక శ్రమ చేయడానికి పనికొచ్చే వాడిగా లేను. కేవలం మానసికమైన వాటిపై జాగ్రత్త వహించే వాడిని. నాలో కొట్టొచ్చినట్లు కనిపించే ఈ లోపాన్ని అధిగమించడం కోసం, ఈ దేహ పరికరాన్ని యోగ్యమైనదిగా, సచేతనమైనదిగా చేసుకోవడానికి, శారీరకమైన కలాపాలను జాగ్రత్తతో, పరిపూర్ణతతో చేయడానికి నాకు నేను తర్ఫీదు ఇచ్చుకొన్నాను.

స్థిరమైన ఆధ్యాత్మిక బలం

నా స్వీయ అనుభవం నుండే మాట్లాడతాను. నేను నిజానికి దృఢమైన శక్తినే కల్గి వున్నాను. కాని నా న్యాయపరమైన హక్కులు నా కివ్వని వారికి వ్యతిరేకంగా రగిలిపోయే జ్వాల నాలో లేదు. అయినా ఎప్పుడూ నాకు నేను బలహీనుణ్ణనో, మృత ప్రాయుణ్ణనో భావించుకోలేదు. అశాంతి అన్నదానిని నెట్టి వేయడం కోసం, ఎన్నటికీ అశాంతికి లోనుకాకూడదనే నిబందనను విధించుకొన్నాను. ఇంకా నాలోని దృఢమైన శక్తిని ఎప్పుడు అవసరమైతే అప్పుడు ఉపయోగించగల్గేలా వున్నాను. రాజసికమైన శక్తి, ఉద్వేగాలుంటేనే అది బలమని తక్కినదంతా బలహీనతేనని, వట్టి

మృతప్రాయమని నీ వంటావే... అది కాదు, స్థిరమైన ఆధ్యాత్మికశక్తి నూరింతలు బలిష్టమైనది. అది బుసబుసమని పైకి పొంగి, అంతలోనే సమసిపోయేది కాదు. అది సుస్థిరమైనది. అచంచలమైనది. సదా క్రియాశీలకమైనది.

సన్యాసం - కోర్కెలు లేక పోవడం

సన్యాసమంటే ఏమిటి అన్నదానిపై ఇది ఆధారపడివుంటుంది. నా కెలాంటి వాంఛలూ ఉండవు. కానీ బాహ్యంగా ఎలాంటి బైరాగి జీవితాన్ని గడుపను. ఏకాంతంగా మాత్రమే ఉంటాను. గీతను అనుసరించి 'త్యాగం' కోరికలు, రాగ బంధాలనుండీ ఆంతరికంగా విడివడి వుండటమే నిజమైన సన్యాసం.

కుంగుబాటును అధిగమించడం

నాకు బాగా జ్ఞాపకం చాలా రోజుల క్రితం నాకు వ్యక్తిగతంగా ఎన్నో ఘర్షణలు, కష్టాలు ఉండేవి. బయట నుండీ మనుషులు సలహాలకోసం నా వద్దకు వచ్చేవారు. ఎంతో దుఖ-కరమైన క్రుంగుబాటుతో నిరాశ, వైఫల్యంనుండి బయటపడే ఏదారి కనిపించని ఆ పరిస్థితిలో నేనున్నప్పటికీ దాని నుండి ఏమీ లభించకపోయినా, ఒక సుస్థిరమై విశ్వాసంతో పలికాను. అది కపటమా? నేనలా అనుకోవడం లేదు. నాలో నుండ ఎవరైతే పలికారో ఆ పలికింది తప్పక జరుగుతుందని అతనికి తెలుసు. ఒక మనిషి పరిపూర్ణంగా దైవం వైపుకు మళ్ళడమన్నది అంత తేలికైన విషయం కాదు.

నా యవ్వనంలో నీవు వర్ణించినట్లు నేను సాత్వికుడినే. ఎప్పుడైతే శాంతి పై నుండీ క్రిందికి దిగిందో అప్పుడది పూర్తిగా భిన్నమైన అంశం. సత్వగుణం, నిర్గుణంలోకి అదృశ్యమైంది., ఆభావ నిర్గుణం సద్భావ త్రైగుణాతీతంలోనికి అదృశ్యమైంది.

శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: చక్రాల హర్షవర్ధన రాజు

దీనికి సమయం తీసుకొన్నా, నిరుత్సాహానికి లోనుకాకూడదు. దీనిలో ఇంకా ఇతర పోకడలు కూడా జోక్యం చేసుకోవచ్చు. వాటిని పరిగణిస్తూ సరిదిద్దుకొంటూ ముందుకు పోవాలి. అనిర్విణ్ణేన చేతసా.

CWSA 35: 47, 52, 53,48 *అనువాదం: చక్రాల హర్షవర్ధన రాజు*

బరోడాలోని తొలి ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు

ఆధ్యాత్మిక అన్వేషణలో తొలి అడుగు

ఇంగ్లండులో నివసించు సమయంలో ఆఖరి సంవత్సరంలో ఆధ్యాత్మిక అన్వేషణలో శ్రీఅరవిందుల తొలి అడుగు పడింది. సంప్రదాయబద్ధ పౌరోహితుడు కానటువంటి కుటుంబంతో వారు నివసించేవారు. అతడు "మతవిధుల నిర్వహణ" వర్గానికి చెందిన ఒక చర్చిలో బోధకుడు కూడా. శ్రీఅరవిందులు ఎప్పుడూ క్రైస్తవులు కానప్పటికీ వారి చిన్నతనంలో ఆ మతంతోను దాని గ్రంథమైన బైబిల్‌తోనూ మాత్రమే వారికి పరిచయం ఉండేది. కాని అది వారిని విముఖుల్ని చేసింది. మధ్యకాల క్రైస్తవ మతానికి మచ్చ తెచ్చిన మతద్వేషము పట్టి హింసించడముయొక్క భయంకర మైన కథ మరియు అటు తరువాత ఆ మతవికాసం జరిగినా దాని సంకుచితత్వం, అసహనీయత వారిని ఎంతగా నిరాశా నిస్పృహలకు గురి చేశాయంటే వారు ఆ మతంనుండి పూర్తిగా వైదొలిగారు. కొద్ది నాళ్ళ పూర్తి నిరీశ్వర వాదం తరువాత వారు అజ్ఞేయతా వాద దృక్పథాన్ని స్వీకరించారు. వారు ఐ. సి. యస్. చదివినప్పుడు వారికి భారతదేశ షట్ దర్శనాల పరిచయం ఉందా, లేదా అనువిధంగా అతితక్కువ లభించింది. ముఖ్యంగా అద్వైతంలోని 'ఆత్మ సిద్ధాంతం' వారి దృష్టిని ఆకర్షించింది. ప్రపంచం మరియు జీవితం వెనుక దాగివున్న సత్యానికి సంబంధించిన ఒక అసలైన సూత్రం ఇక్కడఉందేమో అనేది వారి బుద్ధికి తట్టింది. 'ఆత్మ' ను తెలుసుకోవటానికి, తన స్వీయ చైతన్యంతో ఈ అమూర్తభావనను ఒక వాస్తవిక జీవనసత్యం క్రింద మార్చడానికి ప్రయత్నం చేశారు. కాని దానిని ఈ పదార్థజగత్తుకి వెనుక లేక ఆవల ఉన్నదానినిగా భావించి ప్రయత్నించారు. దానిని వారిలోనూ సర్వంలోనూ

విశ్వంలోనూ కూడా ఉన్న ఏదో అంతర్వ్యాప్తమైన దానినిగా అర్థం చేసుకొనలేక పోయారు.

CWSA 36: 106

ఐహికము - ఆముష్మికము

భారతదేశ అంతరాత్మను గురించి నీవూ, ఆముష్మికమును వదిలిపెట్టి, ఐహికముపై పట్టుబట్టడాన్ని గురించి 'యక్స్' విశేషంగా ఎత్తి చెప్పిన సందర్భంగా ఒక విషయం నాకు చెప్పాలనిపించింది. ఏ సందర్భంలో ఆయన అలా ఎత్తి చూపారన్న దానిని గురించి లేక ఐహికము అన్నదాని గురించి ఆయన ఏమనుకుంటున్నారు అన్నది నాకు అసలు అర్థం కాలేదు. కానీ దాని గురించి నా అభిప్రాయం చెప్పడం నాకు అవసరమనిపించింది. నేను భారతదేశం వచ్చినప్పటినుండి నా నిజ జీవితంలోనూ, నా యోగ సాధనలోనూ ఐహిక ఆముష్మిక విషయాలనెడి రెండు విధాలా మినహాయింపు లేదు. మానవ అభిరుచులన్నీ ఐహికానికి సంబంధించినవే. వాటిలో చాలావరకు నా మనోరంగంలో ప్రవేశించాయని నేననుకుంటాను. అందులో రాజకీయాలనెడి కొన్ని నా జీవితంలోను ప్రవేశించాయి. కాని అదే సమయంలో బొంబాయిలోని అపోలో బందర్ వద్ద భారతభూమి పై నేను కాలిడినప్పటినుండి ఆధ్యాత్మిక అనుభూతులు పొందసాగాను కాని అవి ఈ ప్రపంచంనుండి విడివడినవి కాక దానితో ఆంతరిక సన్నిహిత సంబంధమున్నవే. అవి ఎటువంటివంటే ఈ భౌతిక స్థలాన్ని వ్యాపించి అనంతం వున్నదనే పదార్థ వస్తువులు శరీరాలను అంతర్యామి ఆవాసం చేసుకొన్నదనే అనుభూతుల లాంటివి. అదే సమయంలో భౌతిక ప్రపంచంపై ప్రభావం చూపుతున్న అతిభౌతిక ప్రపంచాలు, భూమికలలోకి నేను ప్రవేశించటం వల్ల వాటినుండి పదార్థ భూమికపై ప్రభావాలు, ప్రయోజనం కలగటం గమనించాను. కనుక నేను రెండు కొసలు అని వేటినయితే అన్నానో వాటికి వాటి మధ్య వున్న దానంతటి మధ్య సమాధాన పరచలేని వ్యతిరేకతను, లేక నిశితమైన యెడబాటును నేను కలిగించలేదు. నాకు అంతా బ్రహ్మస్వరూపంగా భాసించింది, నేను దైవాన్ని ఎల్లెడలా కనుగొన్నాను. ప్రతివారికి ఈ ప్రాపంచిక విషయాలనుండి వైదొలగి మరొక ప్రపంచాన్ని పొందే అధికారం ఉంది. వారు ఈ ఎంపికలో శాంతిని పొందినప్పుడు వారికి గొప్ప దీవెనలు అందినట్లే. నేను వ్యక్తిగతంగా శాంతిని పొందడం కోసం ఇలా చెయ్యడం అవ

సరం అనుకోలేదు. నా యోగ సాధనలో కూడా నేను ఆధ్యాత్మిక భౌతికమనే రెండు ప్రపంచాలను కలిపి నా దృక్పథంలో ఉంచుకునే ముందుకు సాగి దివ్యచైతన్యాన్ని, దివ్యశక్తిని మానవుల హృదయాలలో భౌతిక, జీవితంలో స్థాపించడానికి ప్రయత్నించాను. అది వైయక్తిక ముక్తి కొరకు మాత్రమే కాదు. కేవలం ఇక్కడ దివ్యజీవనం కొరకు. ఇది నాకు ఇతర ఆధ్యాత్మిక లక్ష్యాలలాగే కనిపిస్తుంది. ఈ జీవనసత్యం సాంసారిక వాసనలను, భూమిపై ఉన్న ఇతర విషయాలను పరిగణన లోనికి తీసుకొనినంత మాత్రాన దాని ఆధ్యాత్మికత తుడిచిపెట్టుకు పోదని లేక దాని భారతీయ నైజం మారిపోదన్న విషయాన్ని నేను నమ్ముతాను. దైవం, ప్రాపంచిక విషయాలు, ప్రపంచసత్యం గురించి ఎల్లప్పుడు నా అభిప్రాయం, అనుభవం చివరకు ఇదే. వాటి విషయమై అతి దగ్గరగా ఉన్న ప్రముఖ సత్యము ఇదే అని నాకు అనిపించింది. కనుకనే నేను దాని అన్వేషణగురించి మాట్లాడినప్పుడు దానిని పూర్ణయోగమని అన్నాను. ప్రతివారు ఇటువంటి సమగ్రతని తిరస్కరించడానికి నమ్మకపోవడానికి స్వతంత్రులు అనుకోండి. లేక పూర్తిగా ఈ ప్రాపంచిక విషయాలన్నింటినీ విసర్జించి మరొక ప్రపంచ ఆధ్యాత్మిక ఆవశ్యకతని నమ్మవచ్చుకూడా, కాని అటువంటివారికి నా యోగసాధన చెయ్యడం అసాధ్య మవుతుంది. నా యోగసాధన ఇతర ప్రపంచాల యొక్క సంపూర్ణ అనుభవాన్ని, అనంత ఆత్మ యొక్క భూమిపై, మధ్యలో ఉన్న ఇతర క్షేత్రంపై మన జీవితం మీద, భౌతిక ప్రపంచం పైన వాటివలన కలిగే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు. కాని ఆ పురుషోత్తముని లేక ఆ ఈశ్వరుని ఒక్క రూపాన్నైనా సరే, అది శివుడు, కృష్ణుడు, జగన్నాధుడు, మనకు మన చేతలకు యజమాని లేక ఆ వైశ్విక సచ్చిదానందుడిని గ్రహించాలని పట్టుపట్టవచ్చు, ఆ విధంగా ఈ యోగ సాధనయొక్క అవసరమైన ఫలితాలు సాధించి అటు తరువాత వాటినుండి ముందుకు సాగి దివ్యజీవన ఆదర్శాన్ని, ఆధ్యాత్మచే జయించబడిన ఈ భౌతిక ప్రపంచాన్ని అంగీకరిస్తే సమగ్ర ఫలితాల దిశగా నడువవచ్చు.

CWSA 35: 234- 235

ప్రాణాయామ అభ్యాసము

బరోడాలో నేను ప్రాణాయామాన్ని అభ్యసిస్తూన్నప్పుడు నేను దానిని ఉదయం 3గంటలు, మధ్యాహ్నం 2గంటలు మొత్తం రోజుకి 5గంటల పాటు చేసేవాడిని.

వెలుగులు చిమ్ముతున్న శక్తితో నా బుద్ధి పనిచెయ్యడం నేను గమనించాను. నేను ఆ రోజులలో కవిత్వం వ్రాసేవాడిని. ప్రాణాయామం అభ్యసించడానికి ముందు సాధారణంగా నేను రోజుకు 5 నుండి 8 వాక్యాలు నెలకు సుమారు 200 వాక్యాలు వ్రాసేవాడిని. ప్రాణాయామం అభ్యసించిన తరువాత ఒక అరగంటలో 200 వాక్యాలు వ్రాయగలిగాను. అది ఒక్క ఫలితమేకాదు. అంతకుపూర్వం నా జ్ఞాపకశక్తి కొంచెం బలహీనంగా ఉండేది. కాని ప్రాణాయామం అభ్యాసం తరువాత నాలో ప్రేరణ, ఉత్తేజము కలిగినప్పుడు అన్ని వాక్యాలు వాటి వరుసక్రమంలో నాకు జ్ఞాపకం వచ్చిన ఏ సమయంలోనైనా వాటిని తప్పులు లేకుండా వ్రాయగలిగే వాడిని. పని చెయ్యడం ఈ విధంగా వృద్ధి పొందడంతో పాటు నేను నామెదడు చుట్టు ఒక విద్యుత్ కార్య కలాపాన్ని, అది ఒక అతి సూక్ష్మ మైన పదార్థముతో చెయ్యబడి ఉండడాన్ని చూచాను. నాకు ప్రతీదీ ఆ పదార్థ కార్యవిధానమే. అనిపించింది.

Evening Talks. 204

యోగిపుంగవులు విష్ణుభాస్కర్ లెలె ను కలుసుకోవడానికి ముందు అనుభవాలు

శ్రీఅరవిందులు పూర్తిగా తన అంతరంగంలో ఉన్న మార్గదర్శకునికి తనని తాను సమర్పించుకొని అతను నడిపించిన విధంగా నడుచు కొన గలుగుతున్నారా అని లెలె వారి నడిగి అటులయినట్లయితే వారికి లెలె నుండి కాని, వేరెవరినుండి కాని ఎటువంటి ఆదేశాలు అవసరంలేదన్నారు. దీనిని శ్రీఅరవిందులు అంగీకరించి తన జీవన సాధనా నియమంగా చేసుకున్నారు. లెలె ను కలుసుకొనడానికి పూర్వం శ్రీఅరవిందులకి కొన్ని ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు కలిగాయి. కాని అది వారికి 'యోగ' విషయం లేక 'యోగ' అంటే ఏమిటి అన్నది ఏమీ తెలియక పూర్వం ఉదాహరణకు చాలాకాలం భారతభూమికి దూరమయి అటు తర్వాత తొలిసారి వారు అడుగు పెట్టినప్పుడు, అంటే బొంబాయిలోని అపోలో బందర్ పై మొట్టమొదట కాలు పెట్టిన క్షణాన ఒక గొప్ప ప్రశాంతత వారి పైకి దిగివచ్చింది. (అటు తరువాత అనేక నెలలు ఈ శాంతి వారిని చుట్టుముట్టి వారితోనే ఉంది) కాశ్మీర్ లోని తఖత్ -ఇ-సులైమాన్ కొండ అంచుపై నడుస్తున్నప్పుడు ఒక శూన్య అనంతత సాక్షాత్కారం నర్మదానది ఒడ్డున ఛాందోడ్ లోని ఒక దేవాలయంలో కాలికా సజీవ దర్శనం బరో

డాలో ఉండేటప్పుడు మొదటి సంవత్సరంలో బండిలో ప్రయాణిస్తుండగా దుర్ఘటన జరిగి ప్రమాదం సంభవించబోయే ముందు తనలోని దైవాంశ ఒక్క ఉదుటున బహిర్గతం గావడం మొదలైనవి. కాని ఇవన్నీ తమంత తామే అనుకోకుండా ఆకస్మాత్తుగా వారి అంతరంగంలో కలిగే అనుభూతులు మాత్రమే కాని వారి సాధనలో భాగం కాదు. వారు తమంత తాము గురువు లేకుండా యోగసాధన ప్రారంభించారు. గంగానాథ్ బ్రహ్మానంద శిష్యుడు తన స్నేహితుడు కూడా అయిన ఒకరినుండి అతనికి ఆ సూత్రం లభించింది. అది మొదట ప్రాణాయామం యొక్క కఠోర సాధనకి మాత్రమే పరిమితమయ్యింది. (ఒక్కోసారి రోజుకు 6గంటలు లేక అధికంగా కూడా) యోగసాధనకి, రాజకీయాలకి మధ్య ఎటువంటి ఘర్షణ లేక ఊగులాట కలుగలేదు. యోగసాధన ప్రారంభించాక వాటిమధ్య ఎటువంటి తేడాను గుర్తించక వారు రెండింటిని నిర్వర్తించ సాగారు. వారు ఒక గురువుని పొందాలనుకున్నారు. వారి అన్వేషణలో ఒక నాగసన్యాసిని కలుసుకున్నారు. బరీన్‌ని విడువని ఒక భయంకర విషజ్వరాన్ని ఒక మంత్రాన్ని నిశ్శబ్దంగా మాటిమాటికి ఉచ్ఛరిస్తూ వారు నింపిన గ్లాసుపై చాకుతో అడ్డంగా నిలువుగా గీస్తు ఆ సన్యాసి తన యోగశక్తితో ఒక్కక్షణంలో మాయ చెయ్యడం చూసినప్పుడు ఆతని యోగశక్తిలో నమ్మకం కుదురినప్పటికీ ఆతనిని గురువుగా స్వీకరించలేక పోయారు. బరీన్ ఆ నీటిని త్రాగిన వెంటనే ఆతనికి నయమయ్యింది. బ్రహ్మానందని కలుసుకొని ఆతని వలన కూడా శ్రీఅరవిందులు అధికంగా ప్రభావితులయ్యారు. కాని వారు లెలెను కలుసుకొన నంతవరకు వారికి యోగసాధనలో గురువు కాని, సహాయకులు కాని ఎవరూ లేరు, అదికూడా చాలా కొద్ది కాలం మాత్రమే.

CWSA 36:110 — *భావానువాదం: డా. విజయలక్ష్మి*

యోగి విష్ణు భాస్కర్ లేలేతో సమావేశము

సూరత్ కాంగ్రెస్ నుంచి బరోడా వచ్చినప్పుడు, బరోడాలో తనకు తెలిసిన ఒక యోగి ఉన్నారని ఆయన్ను పరిచయం చేస్తానని బరీన్ లేఖ వ్రాసాడు. బారిన్ బరోడా నుంచి లేలే కి ఒక తంతి (టెలిగ్రామ్) పంపి వచ్చాడు. ఆ సమయంలో నేను కాశీరావ్ గృహంలో ఉంటున్నాను. మే మిద్దరం కలిసి సరదార్ మజుమ్‌దార్ ఉండే చోటికి వెళ్ళాం. ఆ ఇంటిపై అంతస్థులోని ఒక గదిలో మమ్మల్ని మూడురోజుల

పాటు మూసి ఉంచారు. నన్ను ఏ పని చేయవద్దని కేవలం నాకు వచ్చే ఆలోచనలను మాత్రం దూరంగా విసిరివేయమన్నారు. నేను మూడురోజులు పాటు ఆ విధంగానే చేసాను. మేమిద్దరం ధ్యాన సాధనలో కూర్చున్నాం. నేను నిశ్చలనీరవ బ్రహ్మ చైతన్యాన్ని గ్రహించగలిగాను. అప్పటినుంచి నేను నా మేధస్సుకు అతీతంగా ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాను. ఒక్కొక్క సారి రాత్రిపూట ఒక శక్తి నా దగ్గరకు వచ్చేది. నేను ఆ శక్తిని ఆ శక్తి ప్రసాదించే ఆలోచనలను స్వీకరించే వాడిని, తెల్లవారగానే అందులోని ప్రతి పదాన్ని కాగితం మీద పెట్టే వాడిని.

ఆ నిశ్చల నీరవత ఆలోచనా రహిత స్థితిలోనే మేము బొంబాయి చేరుకున్నాము. అక్కడ నేను ఒక జాతీయ సమ్మేళనంలో ప్రసంగించవలసి ఉంది, అందుకని నేను చేయవలసినది ఏమైనా ఉందా అని అదిగితే నన్ను భగవంతుని ధ్యానం చెయ్యమని చెప్పాడు. కానీ నేనప్పటికే నిశ్చల నీరవత బ్రహ్మం తో లీనమైఉన్న కారణంగా, భగవంతుని ప్రార్థించే స్థితిలో లేనని చెప్పాను. అప్పుడు అతను తనతో కలిసి కొంతమంది ధ్యానం చేస్తారని నేను కేవలం ఆ సమావేశానికి వెళ్ళి, వచ్చిన ప్రేక్ష కులందర్నీ నారాయణులుగా భావించి విశ్వమంతా వ్యాపించి ఉన్న దివ్యశక్తికి తలవంచి నమస్కరించమని అప్పుడు ఒక కంఠధ్వని నా ద్వారా మాట్లాడుతుందని చెప్పాడు. నేను సరిగ్గా అతను చెప్పిననట్టే చేసాను. నేను సమావేశ స్థలానికి వెళు తూండగా ఎవరో నా చేతికి ఒక కాగితం ఇచ్చారు. అందులోని శీర్షిక నా దృష్టిని ఆకట్టుకుంది. ఒక ముద్ర వేసింది. నేను ఉపన్యాసం ఇవ్వడానికి నిలబడగానే ఒక ఆలోచన నా మస్తిష్కంలో మెరిసి అకస్మాత్తుగా నాతో మాట్లాడించింది. అది లేలే నుంచి నా రెండవ అనుభవం. దానివల్ల అర్థం అయ్యేది ఏమిటంటే లేలే తనలోని శక్తిని యోగ అనుభవాలను ఇతరులకు పంచగలరని.

నీడలాంటి అవాస్తవ ప్రపంచ అనుభవాలు

నేను బొంబాయిలో ఉన్నప్పుడు, స్నేహితుని ఇంటి వసారాలో నుంచి చూస్తే, చలన చిత్రాలలో వచ్చే బొమ్మలాగా అవాస్తవ, నీడలాంటి వడివడిగా కదిలే బొంబాయి నగర జీవనం చూసాను. అది ఒక వేదాంత అనుభవం. నేను ఎప్పటినుంచి మానసిక ప్రశాంతతను అలవాటు చేసుకున్నానో అప్పటినుండి ఎంత క్లిష్టపరిస్థితులలో ఉన్నా అదే ప్రశాంత స్థితిని కలిగి ఉంటున్నాను. బొంబాయి నుండి కలకత్తా వచ్చే దారిలో

నేను చేసిన ప్రసంగాలన్నీ అదే స్వభావం కలిగి వున్నాయి. కొన్ని అంశాలలో మాత్రం మానసిక చేతన మిశ్రమం ఉంది. మేం విడిపోయేముందు లేలేకి చెప్పాను. మనం ఇంక కలిసి ఉండం కాబట్టి నాకు సాధనకు అవసరమైన కొన్ని సూచనలు ఇస్తే సంతోషం అని నా మదిలో ఉదయించిన మంత్రం గురించికూడా లేలే కి అప్పుడే తెలియచేసాను. సూచనలు ఇస్తున్న లేలే ఒక్కసారిగా నిలిపివేసి నాకు మంత్రం ఇచ్చిన వారిమీద నేను సంపూర్ణంగా ఆధారపడగలనా? అని నన్ను అడిగారు. సమాధానంగా ఎల్లప్పుడూ నేను అలా ఆధారపడగలనని చెప్పాను. అప్పుడు లేలే ఇక నాకు సూచనలు ఇవ్వ వలసిన అవసరం లేదన్నారు. కొన్ని నెలల తర్వాత లేలే కలకత్తా వచ్చారు. రోజూ ఉదయం సాయంత్రం నేను ధ్యాన సాధన చేస్తున్నానా లేదా అని అడిగారు నేను లేదని సమాధానం చెప్పాను. అప్పుడు ఏవో దుష్టశక్తులు నన్ను స్వాధీనపరచుకున్నాయి. అని నాకు సూచనలు ఇవ్వడం మొదలుపెట్టారు. నేను ఆయన్ను అవమాన పరచలేదు,. కాని ఆయన సూచనలను పాటించలేదు. అంతఃచేతన ననుసరించి ఆదేశాలు వచ్చాయి. మానవ గురువు ఆవశ్యకత నాకు లేదని ధ్యాన సాధన గురించి నేను రోజంతా ధ్యానంలోనే ఉంటున్నాను అన్న విషయం ఆయనకు చెప్పడానికి సిద్ధంగా లేను. నేను "కర్మ యోగి" లోను "వందే మాతరం" లోను వ్రాసినదంతా ఈ స్థితిలోనే. అప్పటినుంచి నేను నా అంతః చేతనను నమ్మకోవడం మొదలుపెట్టాను. అది తప్పుదోవ పట్టించి సత్యానికి దూరంగా తీసుకువెళ్తూందని అనిపించింది ఆర్య, దాని తరువాత వచ్చిన రచనలు నా మెదడునుండి వచ్చినవి కావు. ఖచ్చితంగా ఆ శక్తి పనిచేస్తోంది. నేను ఇప్పుడు ఆ పద్ధతిని వాడటం లేదుకాని దానిని పరిపూర్ణస్థితికి అభివృద్ధి చేసి తరువాత పరిత్యజించేసాను.

శ్రీఅరవిందులతో సాయంకాలం సంభాషణలు, పేజి. 71,72-73

నిర్వాణ

అంతా రద్దు చేయబడింది. ఒక్క మౌనమే ఉంది
ఆలోచనలనుంచిమెదడు ముక్తమైంది విషాదం నుంచి హృదయం
నమ్మకానికి అతీతంగా అస్తిత్వరాహిత్యంలో కెదిగింది.
తెలిసిన — తెలియని 'నేను' లేదు, ప్రకృతి లేదు.

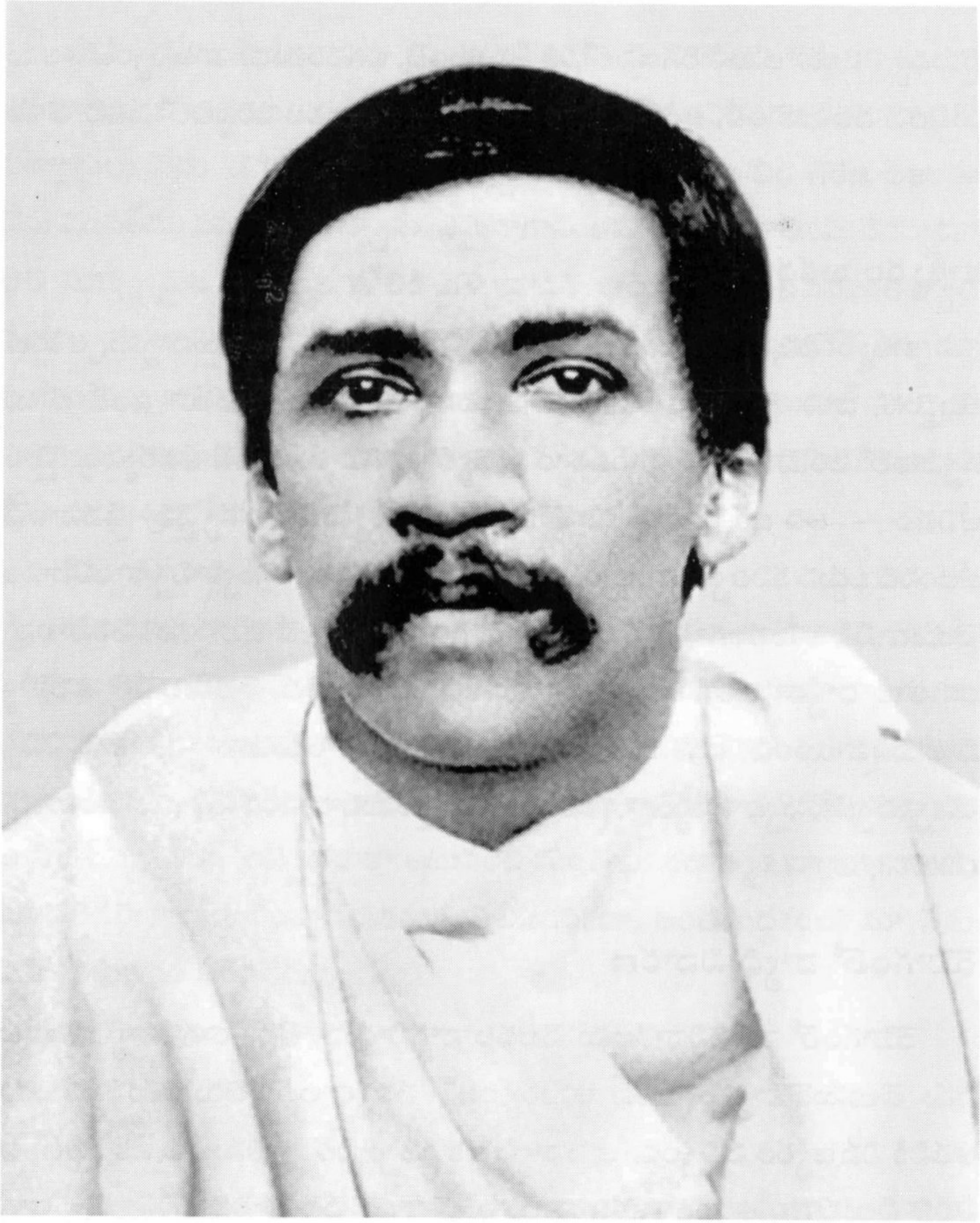
నగరం వర్ణఛాయలేని నీడలాంటి చిత్రంలా
తేలియాడుతోంది, అవాస్తవంగా కంపిస్తోంది, ఆగకుండా రూపాలు
ప్రవహిస్తున్నాయి, చలన చిత్రంలోని ఖాళీ ఆకారాలలా
తీరాలు లేని అగాధంలో మునిగిపోతున్న కొండగట్టులా
ప్రపంచం తయారైంది. ఒక అపరిమిత 'ధృవం' ఇక్కడ వుంది.
బ్రహ్మాండమైన శాంతినిరాకారత నిశ్చలత
ఒకప్పటినేనేమిటో దాన్నంతా తొలగించాయి.
ఒక నిశ్శబ్ద, పేరులేని శూన్యం,
అజ్ఞే.యంలో అంతరించిపోవ
లేదా అనంతపు దేదీప్యమాన సాగరాలతో పులకించిపోవ అంగీకరించె

CWSA 2: 561 *అనువాదం: డా. టి.యస్. రాజకుమారి*

జ్ఞాపకాలు వృత్తాంతాలు

ప్రార్థనకుగల శక్తి

ప్రార్థన విషయంలో, ఎటువంటి నిబంధనలు మార్గదర్శకాలు పెట్టలేం. కొన్ని ప్రార్థనలకు సమాధానం వస్తుంది. అన్నింటికీ రాదు. ఒక ఉదాహరణ సంజీవని పత్రిక ఎడిటర్, మా బంధువు కె. కె. మిత్రకు జ్యేష్టపుత్రిక ఏ విధంగానూ అద్భుతమైన, అతీంద్రియమైన, అతి భౌతికమైన లేదా కనీసం భావనాశక్తి కలిగిన వ్యక్తి కాదు. వైద్యులు ఆమెకు ప్రతి వనరును అన్ని మందులనూ, వాడి, అవి ఎందుకూ పనికి రావడం లేదని మానేశారు. అప్పుడా తండ్రి "ఇప్పుడిక కేవలం దేవుడే దిక్కు. మనందరం ఆయననే ప్రార్థిద్దాం." అన్నాడు. ఆయన ఆ విధంగానే చేశాడు. ఆ క్షణంనుంచి ఆ బాలిక తేరుకోవడం మొదలుపెట్టింది. టైఫాయిడ్ జ్వరమూ దాని అన్ని రోగలక్షణాలూ దూరమైపోయినై, మృత్యువుకూడా. అటువంటి ఎన్నో సంఘటనలు నాకు తెలుసు. సరే, అటువంటప్పుడు ప్రార్థనల కన్నింటికీ, ఎందుకని సమాధానం దొరకటంలేదు. అని నీ వడగవచ్చు. కాని అవన్నీ సమాధానం ఎందుకు పొందాలి? అదేమీ యంత్రం కాదు కదా! గదిలో ఒక ప్రార్థనను పెట్టి అడిగినది అందుకుంటూ ఉండటానికి. అంతేకాక అదే క్షణంలో మానవజాతి అడిగే అన్ని

నిర్వాణ స్థితికి చేరుకోవడం నా యోగ సాధన మొట్టమొదటి తీవ్రఫలితం... అది ఇతర విషయాలను ప్రవేశపెట్టకముందే నేను రాత్రి పగలు నిర్వాణంలో జీవించాను.... విముక్తి పొందిన నా చైతన్యంలో నిర్వాణం, నా సాక్షాత్కారానికి ఆరంభంగా. మొత్తం విషయం వైపు మొదటి అడుగుగా గాని యేకైక యథార్థ, సాధ్యమైన సిద్ధి గాదు, లేక కనీసం శిఖరాయమానమైన అంత్యం కాదు.

అనువాదం: డా. టి.యస్ రాజకుమారి

వైరుధ్య విషయాలను పరిగణనలోనికి తీసుకుంటే, భగవంతుడు వాటన్నింటినీ అనుమతించ దలచుకొంటే, ఆయన ఒక ఇబ్బందికరమైన సంకట పరిస్థితిలో పడిపోతాడు — అది జరిగే పని కాదు.

కాశ్మీరం ఆకర్షణ

కాశ్మీర్ విషయంలో నీ అంచనాలతో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఆకర్షణీయమైన, దాని కొండలు, నదులు నెమ్మదిగా తీరికగా కదులుతూ ఉండే బోటు గృహంలో పరమోత్కృష్ట సౌందర్యం మధ్యలో సాగిపోతూ ఉండే ఆదర్శవంతమైన జీవితం — అది ఒక రకమైన భూలోక స్వర్గం కాశ్మీరు బయళ్ళ వైపు ప్రవహించే జీలంనది ఒడ్డున కవిత్వం వ్రాస్తూంటేనూ! దురదృష్టవశాత్తు ఆ స్వర్గాన్ని కాంతిహీనం చేయడానికి అమితంగా కష్టించి శ్రమపడే గైక్వార్ అక్కడే ఉన్నాడు! పరిపాలనా కాగితాల ద్వారా అతడి స్వర్గభావన సాగుతోంది. నాచేత, ఇతరులచేత ఉపన్యాసాలను వ్రాయించి, దాని కీర్తి ప్రతిష్టలన్నీ అతడు పొందుతున్నాడు. కాని ఎన్ని చెప్పినప్పటికీ, స్వభావసిద్ధంగా, ప్రతివ్యక్తికీ తనదైన మహదానంద స్థితి ఒకటి ఉంటుంది.
CWSA 35: 14- 15

యోగంతో వ్యాధి నివారణ

యోగంతో వ్యాధినివారణను మొదట నాగసాధువు లేదా నాగసన్యాసి నుంచి నేను తెలుసుకొన్నాను. బరీన్ అమర్కంటక్ పర్వతాలలో తిరుగుతున్నప్పుడు అతనికి విషజ్వరం వచ్చింది. ఆ సన్యాసి ఒక కప్పు నీళ్ళు తీసుకొని ఒక కత్తితో ఆ నీటిని నిలువుగా, అడ్డంగా కోసి, నాలుగు భాగాలు చేసి దానిని బరీన్కిచ్చి తాగమంటూ, ఇలా అన్నాడు. "అతడికి రేపు జ్వరం ఉండదు." అదే విధంగా జ్వరం లేకుండా పోయింది.

బరోడా విద్యార్థులు

బరోడాలో విద్యార్థులు, నేను చెప్పే పాఠం వివరణను వ్రాసుకోవడంతో పాటుగా ప్రత్యేకించి, వారు పరిక్షాధికారులైతే.... బొంబాయి ఆచార్యుల వివరణలుకూడా తెప్పించుకొనేవారు.

ఒకసారి నేను సౌధీ వ్రాసిన 'లైఫ్ ఆఫ్ నెల్సన్' పై వివరించి చెప్తున్నాను. నా ఉపన్యాసం బొంబాయినుండి వచ్చిన వివరణలతో ఏకీభవించడంలేదు. దానితో విద్యార్థులు నేను చెప్పేది దానిలో ఉన్నట్లుగా లేదని అన్నారు. ఆ వివరణలను నేను చదవలేదని సమాధానమిచ్చాను. ఏమైనాగాని, అవన్నీ పనికి మాలినవి. నేనెన్నడూ అతి సూక్ష్మ మైన వివరణల జోలికి వెళ్ళేవాడిని కాను. నేను చదివేసిన తర్వాత మనస్సును దాని మానాన దానిని వదిలివేసే వాడిని. ఆ కారణంగానే నేనెన్నడూ పండితుడను కాలేక పోయాను. పదిహేను సంవత్సరాలవరకు సెయింట్ పాల్స్‌లో చాలా ప్రయోజకుడవబోయే విద్యార్థిగా నాకు మంచి పేరుండేది. పదిహేను తర్వాత నేను ఆ మంచి పేరును కాస్తా పోగొట్టుకొన్నాను.

శిష్యుడు: అది ఎలా జరిగింది?

శ్రీఅరవిందులు: కారణం నేను నవలలు కావ్యాలు చదువుతూ ఉండేవాడిని, కేవలం పరీక్షలప్పుడు మాత్రమే కొద్దిగా చదివేవాడను. అప్పుడు నా ఉపాధ్యాయులు నేను నాబద్ధకం మూలంగా నా అసాధారణ సామర్థ్యాలను వినియోగించుకోవడంలేదని వాపోయేవారు. నేను కింగ్స్‌కాలేజీ, కేంబ్రిడ్జికి ఉపకారవేతనానికి వెళ్ళినప్పుడు ఆ స్కార్ బ్రౌనింగ్ అప్పటిదాకా అటువంటి మంచి వివరణాత్మక వ్యాఖ్యానాలను చూడలేదని వ్యాఖ్యానించాడు. కనుక, తెలిసిందికదా, అంత బద్ధకంలో నూ నేను దిగజారిపోవడం జరగలేదు.

Evening Talks pp. 132, 245

బ్రహ్మచారి

శ్రీఅరవిందులు తమ జీవన విధానంలో చాలా నిరాడంబరంగా ఉండేవారు. ఆయన తన అభిరుచుల విషయంలో ఏ మాత్రం అసంతృప్తిని పొందేవారు కాదు. ఆయన ఆహారం లేదా ఆహార్యం విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించేవారుకాదు, కారణం, ఆయన వాటికి ఎప్పుడూ ఏ మాత్రం ప్రాధాన్యత నివ్వలేదు. ఆయన తన దుస్తులకోసం ఎన్నడూ మార్కెట్ కు వెళ్ళలేదు. ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు, ఆయన తప్పనిసరిగా తెల్లటి ముతక దుస్తులు ధరించేవారు. ఆయనెన్నడూ మెత్తటి దూది పరుపుమీద పడుకోలేదు. కాని కొబ్బరి నార — పీచు పరుపు మీద పడుకొనేవారు. దాని మీద దుప్పటిలాగా తుంగ చాప పరచబడి ఉండేది.

ఒకసారి నేను ఆయనను ఆ విధంగా మోటైన, గట్టి పరుపును ఎందుకు వాడుతున్నారని అడిగితే, దానికి ఆయన తన సహజమైన చిరునవ్వుతో, "నీకు తెలియదా బాబూ, నేను బ్రహ్మచారిని కదా? మన శాస్త్రాలు బ్రహ్మచారి మెత్తటి పరుపును వాడకూడదని ఆదేశించాయి" అని అన్నారు.

Sri Aurobindo: His Life Unique by Rishabchand, p. 24

డబ్బు మీద ప్రేమ లేకపోవడం

ఆయన విషయంలో నేను గ్రహించిన మరొక విషయం డబ్బుమీద పూర్తిగా ప్రేమలేకపోవటం. ఆయన తన మూడు నెలల జీతాన్ని తీసుకువచ్చి మేజాబల్లమీద ఉండే తాంబళంలో మూట విప్పి గ్రుమ్మరించేవారు. ఆయన డబ్బును యెన్నడూ భద్రంగా పెట్టెలో తాళంవేసి పెట్టాలని తలచలేదు. నేను యాదాలాపంగా ఒక రోజు ఆయనను ఆ విధంగా డబ్బును ఎందుకు పెడ్తున్నారని అడిగాను.ఆయన నవ్వి, ఇట్లా అన్నారు, "అది మనం నిజాయితీపరులైన మంచివారిమధ్య ఉంటున్నామనే దానికి ఋజువు." "కాని మీరు మీ చుట్టూ ఉండేవారి నిజాయితీని పరీక్షించటానికి దాని నెన్నడూ లేక్కించరుకదా" అని అడిగాను. అప్పుడాయన ప్రశాంతవదనంతో: "నాకు లెక్కను దేవుడు వ్రాసి పెడతాడు. నాకు ఎంతమటుకు కావాలో అంత ఆయన నాకు ఇస్తాడు. మిగతాది తనకై ఉంచుకుంటాడు. ఏ విధంగానైనా, ఆయన నన్ను లేమిలో ఉంచడు. అటువంటప్పుడు నే నెందుకు బాధపడాలి?"

Sri Aurobindo: His Life Unique by Rishabchand, p. 25

ఆయన బోధనా విధానం

ఇంటర్మీడియట్ లో ఆయన విద్యార్థినవటం నేను చేసుకొన్న అదృష్టం. ఆయన బోధనా విధానం వినూత్నమై ఇంతమటుకూ తెలియనిది. పాఠం ప్రారంభంలో, విద్యార్థులకు పాఠంలోని విషయంలోకి ప్రవేశపెట్టడంకోసం ఆయన వరుసగా కొన్ని పరిచయ ప్రసంగాలను అందించేవారు. దాని తరువాత పాఠాన్ని చదివేవారు. అప్పుడప్పుడు అవసరమైనచోట్ల కఠిన పదాల, వాక్యాల అర్థాలను వివరించడానికి ఆపుతూ వారి బోధన సాగిపోయేది. పాఠంలోని విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని అనేక దృక్పథాలను వివరిస్తూ, సర్వ సాధారణ ప్రసంగాలను అందిస్తూ ఆయన

ముగించేవారు. కాని కళాశాలలోని ఉపన్యాసాలకంటే, ఆయనను వేదికమీద నుంచి వినడం అనేది ఒక విందు. కళాశాల సంవాదనా సంఘం ప్రత్యేక సందర్భాలలో నిర్వహించే సమావేశాలకు ఆయన అధ్యక్షత వహించేవారు. ఆయన మాట్లాడటం మొదలు పెట్టేటప్పుడు, కళాశాల మధ్యలోని సమావేశస్థలం అంతా పూర్తిగా నిండి పోయేది. ఆయనేమీ అనర్గళ వక్త కాదు, అయినా ఆయన ఉన్నత శ్రేణికి చెందిన ఉపన్యాసకుడు. ఆయన ఉపన్యాసంలో శ్రోతలు ముగ్ధులై లీనమైపోయేవారు. ఎటువంటి హావ భావాలు లేదా అవయవాల కదలికలు లేకుండా నిలబడి ఉండే ఆయన పెదవులనుంచి భాష ఎంతో తేలికగా, శ్రావ్యంగా యేరులై ప్రవహించేది, శ్రోతలను మంత్రముగ్ధులను గావించేది.... ఆయనను నేను ఆలకించి యాభైసంవత్సరాలు గడిచిపోయినప్పటికీ, ఇప్పటికీ ఆయన రూపం నా కళ్ళల్లో మెదలుతున్నది. శ్రావ్యమైన ఆయన కంచుకంఠం నా చెవులలో గింగురు మంటూనే ఉన్నది.

ఆర్.యన్. పట్కర్: రిషాబ్‌చంద్

అనికేతః (తనకంటూ వేరుగా నివాస స్థలం లేనివాడు)

తన బెంగాలీ పుస్తకంలో శ్రీఅరవిందో ప్రసంగంలో ధీరేంద్ర కుమార్ రాయ్ ఇలా పేర్కొన్నారు, శ్రీఅరవిందులకు, అతడు రాజ ప్రదసాదంలో ఉన్నాడా, గుడిసెలో ఉన్నాడా అనే దానిలో తేడా ఏమీలేదు. అతడు వాస్తవంగా నివసించిన ప్రదేశంలో, పెంకులనెప్పటికీ కాల్చడం జరగలేదు. సరికదా వాన నీరు కారనూలేదు. గీతలో వ్యక్తీకరించినట్లుగా, అతడు అనికేతః మొత్తం విశ్వంలో తనకంటూ, వేరుగా నివాస స్థలం లేనివాడు.

Sri Aurobindo: His Life Unique by Rishabchand, p. 25

ప్రాపంచిక తృష్ణ లేదా మానవ స్వార్థపరత్వపు జాడ ఇనుమంతైనా లేదు

శ్రీఅరవిందుల హృదయంలో ఎటువంటి నీచబుద్ధి, భూ మకిలి లేదనేది నాకు స్పష్టంగా తెలిసింది. రెండురోజుల క్రితం వరకు ఆయన నా కసలు తెలియనే తెలి యదు. ఆయన నవ్వు పసిపిల్లవాని నవ్వువలె సహజమై, స్వచ్ఛంగా హాయి గొలుపు తుండేది. ఆయన పెదవుల చివర దృఢమైన ఇచ్ఛ కనబడుతున్నప్పటికీ, ఆయన

హృదయంలో ఇసుమంతైనా ప్రాపంచిక తృష్ణ లేదా సర్వ సామాన్యంగా ఉండే మానవ స్వార్థపరత్వపు జాడ లేదు; అక్కడ కేవలం, దేవతలలో కూడా అరుదుగా ఉండేటటువంటి, మానవులను శోకంనుంచి విముక్తులను కావించటానికి తనను తాను త్యాగం చేసుకొనే అపేక్ష మాత్రమే ఉంది. శ్రీఅరవిందులకు అప్పటికింకా బెంగాలీలో మాట్లాడటం రాదు, కాని తన మాతృభాషలో మాట్లాడాలని ఎంత ఆతురతతో! నేను ఆయనతో రాత్రి, పగలు ఉండేవాడిని. ఎంత ఎక్కువగా నేను ఆయన హృదయానికి దగ్గరవుతుంటే, అంతగా నాకు ఆయన ఈ భూమికి చెందినవారు కాదని స్పష్టంగా తెలిసేది. ఆయన తన స్వర్గాధామంనుంచి శాపవశాత్తు భూమిమీద పడిన భగవంతుడిలాగా అనిపించింది. ఆయనను ఒక బెంగాలీలాగా శాపగ్రస్తమగు భారతావని లోకి ఎందుకు నిర్వాసితుడను చేశాడనేది కేవలం భగవంతుడు మాత్రమే చెప్పగలడు. ఆయన కేవలం చాలామటుకు తల్లిఒడిలోని ఒక బిడ్డలాగ ఇంగ్లండు వెళ్ళాడు, మొత్తం నూతనత్వంలో తొణికిసలాడే ఉద్వేగభరితమైన యవ్వనం అయిపోయిన తర్వాతనే ఆయన మాతృభూమికి తిరిగిరావడం జరిగింది. కాని నన్ను అత్యంతా శ్చర్యానికి గురి చేసిన విషయం ఆయన ఉదార హృదయం విలాసాలకు, వ్యసనాలకు, తళుకులకు, మెరుపులకు, విభిన్న మనోభావాలకు, ప్రభావాలకు పాశ్చాత్యసమాజం వింతవేషభాషలకు బొత్తిగా మలినం కాకపోవడం.

Sri Aurobindo: His Life Unique by Rishabchand, p. 26

సమత్వం

శ్రీఅరవిందులు ఎల్లప్పుడూ సుఖానికి, బాధకు, కలిమికీ, ప్రతికూలతకీ, తెగడ్తకీ, ఉదాసీనంగా ఉండేవారు..... కష్టాలన్నింటినీ ఆయన తొణకని మనస్సుతో ఎల్లప్పుడూ 'త్వయా హృషీకేశ హృదిస్థితేన, యథా నియుక్తోస్మి తథా కరోమి' అనే గొప్ప మంత్రాన్ని జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటూ తాను ఆరాధించే దైవం ధ్యానంలో లీనమైపోయి, భరించేవారు. మరెవరినైనా బూడిదచేసే ఆ అగ్ని మాత్రం కేవలం ఆయన అహంకా రాన్ని దగ్ధం చేయడానికి ఉపయోగపడింది. ఆయనను ఎప్పటికంటే ఇంకా తేజో మయుణ్ణి చేసింది.

శ్రీఅరవిందులు మేజాబల్లవద్ద కూర్చొని నూనె దీపం కాంతిలో రాత్రి ఒంటిగంట వరకు, భరింపనలవికాని దోమకాట్లను కూడా లెక్కచేయకుండా, చదివే వారు.

ఆయనను నేను అక్కడ గంటలకొద్దీ అదే భంగిమలో, తాను చదివేపుస్తకం మీద కళ్ళు నిలిపి ఒక యోగి గనక దైవధ్యానం లోకి ఒక్కదూకు దూకి, బాహ్యంలో ఏమి జరుగుతున్నా ఇంద్రియ సంవేదన అనేది లేకుండా ఏ విధంగా ఉంటాడో, ఆ విధంగా కూర్చొని ఉండటం చూశాను. ఒక వేళ ఇల్లు అగ్నిప్రమాదం బారిన పడినా, అది ఆయన ఏకాగ్రతను భగ్నం చేయగలిగి ఉండేదికాదు. ఆ విధంగా ఆయన ప్రతిరోజు అర్థరాత్రి దాటేవరకు ఐరోపాలోని అనేక భాషల పుస్తకాలనన్నింటినీ కావ్యాలు, కాల్పనికాలు, చారిత్రాత్మికం, వేదాంతికం, మొ. లెక్కకు మిక్కిలి గ్రంథాలను ఔపోసన పడ్తూ, ఉండేవారు. విభిన్న భాషలలోని అనేక విషయాల మీద ఆయన చదివిన పుస్తకాలు కుప్పకుప్పలుగా పడి ఉండేవి. ఫ్రెంచి, జర్మన్, రష్యా, ఇంగ్లీషు, కవులైన ఛాసర్ మొదలుగా స్విన్ బరన్ వరకు రచించినటువంటి కావ్యాలు కూడా అక్కడ ఉండేవి. లెక్కలేనన్ని ఇంగ్లీషు నవలలు ఆయన పుస్తకాల అరలలో పేర్చబడి ఉండేవి. హోమర్ 'ఇలియడ్ ' డాంటే 'డివైన్ కామెడీ,' మన రామాయణ, మహాభారతాలు, కాళిదాసు కావ్యాలు కూడా ఆ పుస్తకాలలో ఉండేవి. ఆయనకు రష్యా సాహిత్యం మీద మక్కువ ఎక్కువగా ఉండేది.

Sri Aurobindo: His Life Unique by Rishabchand, p. 29

అనువాదం: డా. త్రిపురారిభట్ల ప్రసన్నకృష్ణ

బరోడా మహారాణి వారికి 1930 వ సంవత్సరంలో వ్రాసిన లేఖ

యోగసాధన చేయడం వలన రాగల ఉన్నత ఆధ్యాత్మిక చైతన్యాన్ని దానితోపాటుండే ఓ నిర్దిష్టశక్తిని నేను పొందడము నిజం. ప్రత్యేకంగా సిద్ధమై ఉన్నవారికి ప్రసరింపజేయడం కోసం, వారికి ఆధ్యాత్మిక స్థితివైపుకు సహాయపడడం కోసం అక్కడ శక్తి ఉంది. అందలి పరిపూర్ణతలో మార్పు చెందని అంతరంగ నిశ్చల నీరవత, బలము, దివ్యానందస్థితి ఉంటాయి. కాని ఈ ఆధ్యాత్మిక శాంతి ఆనందాలు మానసికమయిన శాంతి ఆనందాలకు పూర్తిగా భిన్న మైనవి. అది ఆధ్యాత్మిక క్రమశిక్షణ లేకుండా చేరుకోలేనిది.

మహారాణివారికి సవ్యమయిన వివరణ యివ్వబడిన దేమో తెలియదు. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే రెండు చైతన్య స్థితులలో ఏదో ఒక దానిలో జీవించగలరు. జీవితనాటకాన్ని దాటి నిలిచే ఉన్నత చైతన్య పాలనలోనిది ఒకటి. దీనిని ఆత్మ, సృష్ట్యాత్మ అని,

లేదా దైవమని, వివిధంగా పిలుస్తారు. మరొకటి మనుషులు జీవిస్తుండే సాధారణ చైతన్యం అదెంతో ఉపరితలంలో ఉండే జీవిత నాటకంలో ఒక సజీవ పరికరం. ఎవరు సాధారణ చైతన్యంలో జీవించుతూ, క్రియజేస్తూ ఉంటారో వారు పూర్తిగా సాధారణ మానసిక కదలికలతో పాలింపబడుతూంటారు. సహజంగా విచారం, సంతోషం, ఆందోళన, కోరికలకు గురవుతుంటారు. సర్వసాధారణ జీవనవ్యాసాంగాల తో తయారయిన ప్రతిదానికి లోనవుతూంటారు. వారు మానసిక శాంతిని, ఆనందాన్ని పొందుతాడు. కాని అదెప్పటికీ శాశ్వతము లేదా భద్రమైనది కాలేదు. కాని ఆధ్యాత్మిక చైతన్యమంతా వెలుగు, శాంతి, శక్తి ఆనందాలమయం. తానందులో పూర్తిగా జీవించగల్గితే ప్రశ్నే ఉండదు. ఇవన్నీ సహజంగా, భద్రంగా అతనివే. కాని అందులో అతడు పాక్షికంగా జీవించగల్గినా లేక నిరంతరం తనను తాను ఉన్ముఖంచేసుకున్నా జీవితంలో తగిలే దెబ్బలన్నింటి గుండా అతడిని భద్రంగా నడిపించడం కోసం ఈ

నిశ్చల నీరవ బ్రహ్మ చైతన్యం — శూన్యం

బ్రహ్మ చైతన్యం అనుభవంలోనికి రావాలంటే, దానికి ఉన్నటువంటి సర్వ సాధారణమైన భావన, ఒకరు తప్పకుండా అంతర్ముఖులై ఉండాలనేది. కాని అది పూర్తిగా నిజం కాదు. నాకు మొదటి నిశ్శబ్ద బ్రహ్మ చైతన్యానుభూతి, బరోడాలో, నేను మనస్సును, ప్రశాంతపరచిన వెనువెంటనే కలిగింది. సహజం గానే, అది, మనోమయ పురుషునికి కలిగిన అనుభవం. దానిని సుమారు ఒక నెల రోజులపాటు ఉంచుకున్నాను. కాని నేను ఎరుకలేని స్థితిలోకి వెళ్ళలేదు, నేను జనులను, వస్తువులను మాయలాగా చూశాను — అన్నీ కేవలం అత్యల్పం, ఒక ఏకం, మహావాస్తవం వాటి వెనుక ఉంది.

శూన్యానుభవం — ఖాళీస్థితి — ఇది ఇంకా ఎక్కువ అద్భుతం. కారణం నీవు ఒక విధంగా మహదాత్మ (పరమాత్మ) ను కూడా ఒక విధంగా నిషేధిస్తూ, దానిలోకి ప్రవేశిస్తావు.

అనువాదం: డా. త్రిపురారిభట్ల ప్రసన్నకృష్ణ

ఆధ్యాత్మిక వెలుగు, శాంతి, శక్తి, ఆనందాలను తగినంత స్వీకరించగల్గుతారు. ఈ ఆధ్యాత్మిక చైతన్యానికి ఉన్ముఖుడై ఉండడంవలన తానేమి పొందుతాడనేది దానినుండి తానాశించుచున్నదేమిటనే దానిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అది శాంతి అయితే తాను శాంతిని పొందుతాడు, అది వెలుగు లేక జ్ఞానమయితే అతడో గొప్ప వెలుగులో జీవించుతు, ఏ సాధారణమానవుని మనసైనా ఆర్జించగల్గిన దానికంటే లోతైన నిజమయి జ్ఞానాన్ని పొందుతాడు. అది బలమో, శక్తో అయితే బాహ్యాకర్మను క్రియను పాలించడం కోసం అంతరంగ జీవితంకోసం ఆధ్యాత్మిక శక్తిని పొందుతాడు. అది ఆనందమయితే సాధారణ మానవ జీవితం ఎటువంటి సంతోషం ఆనందాల నివ్వగల్గుతుందో అంతకంటే ఎంతో ఉత్తమమయిన దివ్యానందం లోకి ప్రవేశించుతాడు.

ఈ దివ్యచైతన్యానికి ఉన్ముఖులవడానికి లేదా అందులో ప్రవేశించడానికి మార్గాలెన్నో వున్నాయి. ఇతరులకు చూపుతున్న నీ మార్గం నిరంతర సాధనతో తన అంతరంగం లోనికి తాను వెళ్ళడం, ఆకాంక్షతో దివ్యత్వానికి ఉన్ముఖమవడం ఒక్కసారి దానిగురించి దాని క్రియను గురించి తాను చైతన్యవంతమయితే దానికి తనను తాను పూర్తిగా సమర్పించుకోవడం, తనను అర్పించుకోవడం అంటే దేని కోసమో అడగడం కాదు. నిరంతరం దివ్యచైతన్య సంపర్కం లేదా కలయికతో ఉండడం దాని శాంతి, శక్తి వెలుగు ఆనందాలను ఆకాంక్షించడం, మరికేదీ అడగక పోవడం, ప్రపంచంతో ఎటువంటి కర్మను చేయమని యిచ్చినా అది చేయడంకోసం జీవితంలో క్రియలో కేవలం పరికరంగా ఉండడం, ఒక్కసారి దివ్య క్రియాశక్తికి ఉన్ముఖమయిన మనస్సులో, హృదయంలో, దేహంలో ఆధ్యాత్మికశక్తి పనిచేయడం అనుభూతి చెందగల్గితే మిగిలినదంతా దాని పట్ల నమ్మకంతో ఉండిపోవడమే. ఎల్లవేళలా దానికోసం పిలుస్తూండడం అది వచ్చినప్పుడు తన పనిని చేయనీయడం ఇతరమయిన ప్రతిదానిని, నిమ్న చైతన్యానికి అధోస్వభావానికి చెందిన క్షుద్ర క్రియాశక్తిని కాదనడము.

నా స్థితిని, నా యోగశక్తి స్వభావాన్ని వివరించడం కోసం ఎంతో వ్రాసాను. సాధాణంగా ఈ యోగాన్ని సాధన చేయమని ఎవరినీ అడుగను, ఎందుకంటే ఆరంభాన్నుండి ఉన్నవారికి లేదా దానికోసం తీక్షణమయిన పిలుపు నందుకొన్న వారికి మాత్రమే అది సాధ్యం. మిగిలిన వారు చివరి వరకూ వెళ్ళలేరు. ఎంతోమంది యోగులులు చేస్తున్నట్లు బాహ్యప్రకృతికి చెందిన ఏదో రకమైన శాంతి అవసరమయిన

వారికి సహాయపడడంకోసం నా మార్గాన్ని వదిలేస్తారు. కొందరి విషయంలో అలా చేయడం నేను నిరాకరించినప్పటికీ నా లక్ష్యం ఉన్నత చైతన్యాన్ని క్రిందకు తీసుకు రావడం కోసం మాధ్యమంగా పనిచేసే ఓ ఆధ్యాత్మిక జీవన కేంద్రాన్ని సృష్టించడం, దానిని కేవలం 'మోక్షం' కోసం గాక భూతలాన దివ్య జీవితం కోసం పనిచేసే ఓ శక్తిగా తయారయేటట్లు జేయడం. ఈ ఉద్దేశంతోనే ప్రజా జీవితాన్నుండి విరమించుకొని పాండిచ్చేరిలో ఈ ఆశ్రమాన్ని స్థాపించాను. (అంతకంటే మంచి పదం దొరకక అలా పిలవడం, ఎందుకంటే యిది సన్యాసులుండే ఆశ్రమం గాదు, కాని మిగిలినవన్నీ వదిలి ఈ పనికి తయారవాలనుకున్న వారికి) అదే సమయాన భారతదేశమంతటా తమ కుటుంబాలతో నివసిస్తూ, దూరాన్నుండయినప్పటికీ నా నుండి ఆధ్యాత్మిక సాయాన్ని అందుకుంటున్న శిష్యులు కొందరున్నారు.

మహారాణివారికి మీకు ప్రస్తుతం యింత మాత్రమే సమాధానమీయగలను. మీరాశించుతున్న దేమయినా ఈ లేఖలో వివరించిన దానితో జరుగుతుందేమో మీరే నిర్ణయించుకో గలరు.

CWSA 36:440- 442 *అనువాదం: అరుణామోహన్*

ఒకరి ఆత్మసిద్ధి, సాఫల్యత, ప్రయోజనం పొందటం విషయాలు అహంకార పూర్వక భావనలో ఇతరులకు స్వయం సేవగానో లేక పట్టుదల నెగ్గించుకోవడంగానో లేక ఆనందోత్సాహాలలో తేలియాడడంగానో లేక స్వయం తృప్తికై యధేచ్ఛగా సాగే కార్యాచరణగానో కనిపించేటట్లయితే, అట్టి కార్యాచరణను మనం తప్పక చేపట్టాలి.

CWSA 22: 331 — శ్రీఅరవిందులు